

PORTFÓLIÓ

NÁSZ-SCHUMACHER NÓRA

**Állatasszisztált pedagógiai fejlesztő tevékenység
területen pedagógus szakvizsgára felkészítő
szakirányú továbbképzés**

Kaposvár

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Állatasszisztált pedagógiai fejlesztő tevékenység

területen pedagógus szakvizsgára felkészítő

szakirányú továbbképzési szak

**ÁLLATASSZISZTÁLT TEVÉKENYSÉGEK ALKALMAZÁSI
LEHETŐSÉGEI A PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLATOK
MUNKAVÉGZÉSÉBEN**

Belső konzulens: Dr. Molnár Marcell István
egyetemi docens

Készítette: Nász-Schumacher Nóra
BLUKPT levelező tagozat

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Intézet,
Pedagógus-továbbképzési Központ

Kaposvár

2023

A PORTFÓLIÓ TARTALMI KIVONATA

Dolgozat címe: Állatasszisztált tevékenységek alkalmazási lehetőségei a pedagógiai szakszolgálatok munkavégzésében

A dolgozatot készítő hallgató neve: Nász-Schumacher Nóra

Állatasszisztált pedagógiai fejlesztő tevékenység területen pedagógus szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szak

Levelező tagozat

Neveléstudományi Intézet, Pedagógus-továbbképzési Központ

Belső témavezető: dr. Molnár Marcell István, egyetemi docens, MATE Állattenyésztési Tudományok Intézete

Portfóliómban törekedtem a képzés során elsajátított elméleti és gyakorlati ismereteimet bemutatni az állatasszisztált tevékenységek, valamint az ember- állat kötődés jótékony hatásainak bemutatásával. Dolgozatom további célja volt, hogy a pedagógiai szakszolgálati feladatellátásba beemeljem az állattal végzett intervenciós, aktivizációs, pedagógiai és terápiás foglalkozásokat és bemutassam azok alkalmazási lehetőségeit. A 9 pedagógiai ellátás közül részletesebben a logopédiai ellátás keretén belül megvalósítható állattal asszisztált tevékenységek lehetőségét fejtettem ki, azonban nem tértem ki az összes beszédkórképre és az esetükben megvalósítható alkalmazási lehetőségre.

A pedagógiai szakszolgálati feladatellátások bemutatásával, az esetükben megvalósuló munka ismertetésével megismerkedtem az állatokkal végzett tevékenységek alkalmazási lehetőségeivel. Ezek ismeretében szeretném saját munkahelyemen elkezdni az állatokkal végzett munkát a jövőben.

Tartalomjegyzék

1. A portfólió összeállításának szakmai háttere:	5
1.1. A szakmai életút rövid bemutatása.....	5
1.2. A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban.....	8
1.3. Önértékelés, erősségek, fejlesztendő területek.....	8
1.4. Személyes célok, feladatok a képzés során	14
1.5. Reflexió	14
2. A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények	15
2.1. A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása	15
2.1.1. Az ember és állatok közötti kapcsolat ereje.....	16
2.1.2. Az állatasszisztált tevékenységek	19
2.1.3. Állatasszisztált tevékenységek bevonása a pedagógiai szakszolgálatok feladatellátásába.....	27
2.1.4. Terápiás kutyák alkalmazása a logopédiai ellátásban (óratervek – 2 db).....	40
2.2. A szakmai fejlődés tényeinek összegzése	61
2.3. Összegző reflexió a szakmai fejlődésről	61
3. További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása	63
3.1. A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába	63
3.2. Az elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás	63
3.3. További szakmai tervek	63
Felhasznált irodalmak	65
Mellékletek	70

1. A portfólió összeállításának szakmai háttere:

1.1.A szakmai életút rövid bemutatása

Pályaválasztás

Én sajnos nem azok közé az emberek közé tartozom, akik kiskoruktól kezdve tudták, hogy felnőttként milyen munkakörben szeretnének dolgozni. Számomra ez későn derült ki, szinte az utolsó pillanatban, de milyen jó, hogy így alakult!

A szakmai életutam szempontjából 3 fontos helyszínt tudok megnevezni, ahol tanulmányaimat folytatva eljutottam oda, ahol most éppen tartok. Az első Aparhant, a második Bonyhád, a harmadik pedig Budapest.

Aparhanton, egy kis faluban laktam 18 éven keresztül. Itt jártam a helyi óvodába, majd a helyi általános iskolába. A mai napig szívesen gondolok vissza az alsós tanítónémra, akinek személyisége és munkássága meghatározó volt számomra. Később, a tanítási gyakorlataim során tudatosult bennem, hogy ő a pedagógus- példaképem.

A 6. osztály elvégzését követően felvételt nyertem a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnáziumba. Itt hatosztályos képzésben, kéttannyelvű németes csoportban tanultam. A gimnáziumi tanulmányaim befejezéséhez közeledve még nem volt egy pontos elképzelésem arról, hogy milyen munkakörben szeretnék dolgozni, de ekkor már megfogalmazódott bennem az a gondolat, hogy gyerekekkel szeretnék foglalkozni, ezért először az óvodapedagógia felé orientálódtam. Az utolsó évben, az egyetemi jelentkezést megelőzően, mesélt az egyik legjobb barátnőm, aki épp abban az időben volt első éves gyógypedagógus hallgató, a gyógypedagógiáról, és ekkor tetszett meg igazán ez a „szakma”. A felsőfokú intézményekbe való jelentkezést követően felvételt nyertem az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karának gyógypedagógia szakára. De mindez nem sikerült volna családom támogatása és a kitartó tanulás nélkül.

Gyógypedagógus képzés

2014. őszén kezdtem meg főiskolai tanulmányaimat Budapesten. Kezdetben a látás- és a hallássérültek pedagógiája szakirány érdekelt leginkább, de az intézménylátogatásokat követően a logopédia és a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány mellett döntöttem. Ennek oka a két szakirány iránti érdeklődésem megerősödése, valamint akkor úgy gondoltam, hogy ezekkel a szakirányokkal nagyobb eséllyel tudok majd a jövőben elhelyezkedni.

A képzés első két évében alapozó tárgyakon vettem részt, amelyekre a szakirányválasztást követően a szakoknak megfelelően építeni tudtam a megszerzett specifikus ismereteket.

Harmadévesen megkezdődtek a tanítási gyakorlataim. Szerencsésnek tartom magam, ugyanis a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon lehetőségem volt többek között a Gyermek Házában, az ELTE Bárczi Gusztáv Gyakorló Általános Iskolában, valamint a Ferencvárosi Komplex Óvoda, Általános Iskola és EGYMI intézményében gyakorlatot végezni. Különböző évfolyamú gyermekek számára tartottam többek között irodalom, matematika, történelem, valamint írás és olvasás órát. Logopédiai szakirányon az ELTE Gyakorló Óvoda és EGYMI-ben, az Óbudai Nagy László Általános Iskolában, illetve a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat (a továbbiakban TMPSZ) Bonyhádi Tagintézményében volt szerencsém gyakorlatot végezni, továbbá megismerkedni a különböző beszédkórképekkel és azok terápiájával.

Szakedolgozatomat a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirányon írtam, melynek során kutatást végeztem a 9-14 éves enyhén értelmi fogyatékos tanulók olvasási motivációjának meglétéről, valamint olvasási szokásairól. Kutatásom során interjúkat készítettem fővárosi, megyeszékhelyen és kisvárosban élő enyhén értelmi fogyatékos gyerekekkel: a kapott eredményeket értékelve többek között megállapíthatóvá vált, hogy a gyerekek igenis motiváltak az olvasásra.

A főiskolán lehetőségem nyílt konferenciákon és különböző előadásokon részt venni. A Kar könyvtárának aktív látogatója voltam: sok szakirodalmat olvastam az ott töltött idő alatt. Nagy vágyam volt az állatasszisztált terápiáról tanulni, azonban egyszersem jutottam be ezekre a kurzusokra a hallgatói létszám korlátozása miatt.

2018. februárjában és márciusában a TMPSZ Bonyhádi Tagintézményében végeztem logopédiai terepgyakorlatomat. Nagyon sokat tanultam és tapasztaltam az itt töltött idő alatt: remek gyakorlatvezetőm volt, aki sokat segített a fejlődésben. Az első pillanattól kezdve családtagként fogadtak jelenlegi munkatársaim, így nagyon boldog voltam, amikor felkínáltak számomra egy álláslehetőséget az intézményben.

Logopédusi tevékenységem

2018. június elsejétől dolgozom a TMPSZ Bonyhádi Tagintézményében, mint logopédus. 2020 szeptemberében sikeres minősítő vizsgát tettem, így a pedagógusi előmeneteli rendszerben jelenleg a Pedagógus 1. fokozatába tartozom. A törvényi előírásoknak megfelelően a munkavégzésem kezdetétől számított 5 év elteltével szakvizsgát kell szereznem ahhoz, hogy a pedagógiai szakszolgálat alkalmazottja maradhassak (15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről). Emiatt jelentkeztem a képzésre.

15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről határozza meg a pedagógiai szakszolgálatok 9 alapfeladatát, amelyek segítségével az intézmények járási és megyei körzetében lakó-, vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermekei a megfelelő ellátásban részesülhetnek. A TMPSZ Bonyhádi Tagintézménye 23 település oktatási – nevelési intézménye számára biztosít 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről elnevezésű rendeletben meghatározott feladatok közül 8-at, ezek egyike a logopédia. A szakellátások a tagintézmény épületében ambulánsan, illetve az oktatást és nevelést végző intézményekben utazó ellátás keretén belül zajlanak. A Bonyhádi Tagintézményben a logopédiai ellátás általában a gyermekek oktatási-nevelési intézményében valósul meg.

Az idei tanévben három óvodában és egy általános iskolában dolgozom. Feladataim közé tartozik a gyerekek számára előírt logopédiai szűrések, és az erre épülő logopédiai vizsgálatok elvégzése, továbbá a preventív jellegű tájékoztatások tartása. A kapott eredmények alapján szervezem meg a logopédiai terápiát az érintett gyermekek számára. A terápiás foglalkozások csoportos és egyéni formában zajlanak a gyerekek oktatási- nevelési intézményeiben. A vizsgálati eredményeket hivatalos logopédiai vizsgálati véleményben rögzítem, és ennek tartalmáról az érintett szülőket tájékoztatom.

Szakszolgálati alkalmazottként a heti 40 órából 21 óra telik esetemben ténylegesen a logopédiai ellátással. A maradék 19 óra a foglalkozásokra való felkészüléssel, az adminisztrációs munkával, az intézmények közötti utazással, a szakemberekkel és a szülőkkel való konzultációval, esetmegbeszélésekkel, valamint eszközkészítéssel telik el.

Munkám során törekszem a szülőkkel, a gyermekeket oktató-nevelő pedagógusokkal és munkatársaimmal a szoros kapcsolat kialakítására és fenntartására, ugyanis a velük való közös munka révén tudjuk a kliensek számára a legjobb fejlődési lehetőségeket megteremteni. A nevelőket és a szülőket igyekszem folyamatosan informálni a gyerekek fejlődéséről, valamint a terápia haladásáról. A szülőkkel fogadóórák, valamint szülői értekezletek keretén belül tartom a kapcsolatot, de a gyermekek logopédiai füzetén keresztül is kommunikálunk.

Munkatársaimmal főként telefonon, üzeneteken és e-mailen keresztül tartom a kapcsolatot, ugyanis az utazó ellátás miatt hetente csak egyszer találkozunk. Évente többször logopédiai munkaközösségi megbeszéléseken veszünk részt. Ezeken érdekes, ismeretbővítő előadásokat hallgatunk meg, illetve a munkánkban fellépő nehézségeket, valamint a felmerülő kérdéseket beszéljük meg.

Folyamatos fejlődés és továbbképzések

A főiskolai tanulmányaim alatt szinte minden nap elhangzott a „*Life long learning*” kifejezés, ami az élethosszig tartó tanulást jelenti. A diplomám megszerzésével tudtam, hogy számomra nem ért véget a tanulás, mert a gyógypedagógia és a logopédia tudománya is folyamatosan bővül, változik. Ezért megszerzett tudásomat folyamatosan bővítenem és fejlesztenem kell. Régi vágyam volt, hogy állatasszisztált terápiairól tanuljak, ezért 2019-ben részt vettem a szekszárdi Csiga-Biga Alapítvány továbbképzésén, amely a kutyával támogatott óvodai, általános iskolai és középiskolai foglalkozások elméletét és gyakorlatát ismertette. A kutyával végzett terápiás foglalkozások elméleti háttere és gyakorlata itt keltette fel igazán az érdeklődésemet.

Az elmúlt években szerencsém volt az *EFOP-3.1.6-16 – A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése* elnevezésű pályázat keretén belül több továbbképzés elvégzésére is. Például az Autizmus Alapítvány szervezésében részt vettem két autizmussal kapcsolatos továbbképzésén, ezenkívül elvégeztem a NILD Tanulás Terápia 3 blokkját. Logopédiai témájú továbbképzéseken is részt vettem, de ezek kevésbé voltak specifikusak, így a jövőben továbbiakra szeretnék majd jelentkezni.

1.2.A szakmai és személyes indítékok, elvárások a képzéssel kapcsolatban

Azért jelentkeztem a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetemre, hogy a törvényi előírásnak megfelelően szakvizsgát szerezzek, amely birtokában lehetőségem nyílik arra, hogy tovább dolgozhassak a pedagógiai szakszolgálat intézményében. Az állatasszisztált pedagógiai fejlesztőtevékenység területen pedagógus-szakvizsgára félkészítő - szakirányú továbbképzésre a téma iránti érdeklődésem miatt jelentkeztem. Nagy vágyam, hogy kiképezzek egy kutyát, akit majd állatasszisztált tevékenységekben és terápiában alkalmazni szeretnék a pedagógiai szakszolgálati feladatellátásban. Szeretném a lakóhelyemen és a közeli településeken élőkkel megismertetni az állattal asszisztált tevékenységeket, valamint a pedagógusokkal együttműködve szeretném színesíteni az óvodákban és iskolákban is a pedagógiai folyamatokat, mint kutyafelvezető. Nagyon szeretem az állatokat, jelenlétük megnyugvást és örömet jelent számomra. Úgy gondolom, hogy közelségük és a velük való együttműködés további fejlődési lehetőséget teremtenek az általam ellátott gyermekek számára.

1.3.Önértékelés, erősségek, fejlesztendő területek

Fontosnak tartom a folyamatos önértékelést, ugyanis ennek alkalmazásával tudom az általam ellátott gyermekek számára a legjobb ellátást biztosítani. Módszereim, tudásom, továbbá

eszközöim elemzésével és értékelésével képessé válok változtatni azok alkalmazásán, ha a szükség úgy kívánja. Így leszek képes a fejlődésre.

Erősségeimre építkezve végzem a munkámat. Mindent megteszek annak érdekében, hogy ezeket a gyerekek fejlődésének érdekében alkalmazzam. A fejleszthető területeimet pedig igyekszem munkálni és erősíteni. A következőkben megpróbálom erősségeimet és a fejlesztésre szoruló területeimet önértékeléssel bemutatni a 9 pedagógusi kompetencia mentén, melyeket a pedagógiai szakszolgálati intézményben pedagógus – munkakörben foglalkoztatottak részére írt kiegészítő útmutatóból vettem alapul (Torda Á. és mtsai 2014).

Szakmai feladatok, szaktudományos és gyakorlati tudás

A logopédiai munkát igyekszem az egyetemen elsajátított tudásom, illetve az ezt kiegészítő gyakorlati tapasztalatok alapján a legjobban végezni. Úgy gondolom, hogy folyamatosan tanulok még mindig, ugyanis a megélt tapasztalatok, a kipróbált módszerek és eszközök, továbbá a kliensek fejlődése és visszajelzései folyamatosan alakítják tevékenységemet. Nap mint nap reflektálok az alkalmazott tudásomra, tevékenységeimre, ezáltal motiválom önmagamot a meglévő ismeretek újjal történő kiegészítésére, valamint az új módszerek megismerésére és alkalmazására.

Tanulmányaim során, illetve munkába lépésemkor is megismertem a szakszolgálatok működését meghatározó jogszabályokat, továbbá megismerkedtem az intézményem Szervezeti és Működési Szabályzatával. A Torda Ágnes által írt *Logopédiai ellátás szakszolgálati protokolljára*, illetve a hatályos törvényekre építkezve végzem munkámat.

Töreksem a kliensek számára a lehető legjobb ellátást biztosítani. A foglalkozásokon a logopédiai problémáknak megfelelő módszertant alkalmazom. A módszertani sokszínűségemet azonban fejlesztenem kell még, ugyanis bizonyos terápiák alkalmazásában további specifikus ismeretekre kell szert tennem. Ilyen például a nyelvlökéses nyelés terápiája.

Szakmai tudásomat a továbbképzéseken való részvétel mellett szakirodalmak olvasásával is bővíttem. A jövőben szeretnék azonban nagyobb hangsúlyt fektetni az újonnan megjelenő szócikkek és -irodalmak feldolgozására, ugyanis az utóbbi időben kevésbé volt időm az ezekkel való megismerkedésre.

Foglalkozás, beavatkozás, tervezés, önreflexiók

A logopédiai terápiákat szűrések és vizsgálatok előzik meg. A *logopédiai ellátás szakszolgálati protokollja* (Torda 2014), illetve a törvényi szabályozás szerint az óvodába lépő 3 éves korú gyermekek esetében a nyelvi képességet szűröm, míg az 5 éves korú gyerekek esetében a beszédhibák meglétét és típusát, a nyelvi képességeket, valamint az írás- és olvasás

készültséget vizsgálom. Ha az átlagértékektől eltérést találok a nyelvi területeken, vagy hanghibát észlelek, akkor további logopédiai vizsgálatokat végzek, amelyek segítségével meg tudom határozni a logopédiai ellátás irányvonalát. A kapott eredményeket logopédiai vizsgálati véleményben összesítem, valamint megszervezem a gyerekek ellátását.

A foglalkozások csoportos vagy egyéni formában valósulnak meg. A csoportkialakításnál figyelembe veszem az adott intézményben megjelenő beszédhibák fajtáját és súlyosságát, az érintett kliensek számát, valamint a logopédiai terem nagyságát és tárgyi adottságát. A terápiás csoportokat általában a beszédhibák típusai szerint szervezem meg. A gyermekek fejlesztése csoportos módon történik, mégis igyekszem minden gyerek esetében az egyéni fejlődési folyamatot az egyéni szükségletek és célok figyelembevételével elősegíteni a foglalkozások során. Ennek megvalósulása érdekében differenciálást alkalmazok.

A nem beszélő 3 éves korú gyermekek esetében egyéni formában végzem a logopédiai fejlesztést, ugyanis hatékonyabbnak találom ilyen fiataalkorban a két- vagy háromszemélyes helyzetet.

A foglalkozásokra rövid óratervezetekkel készülök. Az utazó ellátás miatt minden napra előkészítem otthon az eszközeimet és a szakkönyveimet. A kliensek számára feladat- és gyakorló lapokkal készülök, amelyek válogatásakor figyelembe veszem a meglévő hanghibákat és hogy hol tartunk a terápiás folyamatban. Folyamatosan monitorozom a gyerekeket és ennek megfelelően alakítok az óra menetén, ha szükséges. Komplex szemléletmóddal törekszem a fejlesztést végezni. Logopédusként elsődleges célom a tiszta beszéd kialakítása, a nyelvi képességek fejlesztése, valamint a beszéd elindítása, de olyan feladatokat és gyakorlatokat is alkalmazok, amelyek során a gyerekek fejlesztendő képességeit, készségeit is erősíteni tudom.

Az órák során próbálok érdekes, játékos feladatokkal felkelteni és fenntartani a gyerekek figyelmét, jutalmazásként külső motivációs erőt is alkalmazok: ezek a pecsétek és a matricák. Segítségükkel nem csak a gyerekeket tudom motiválni, hanem számukra és szüleik számára is visszajelzést tudok szolgáltatni, az órai teljesítményről és a haladásról. Ezek alkalmazásán túl a foglalkozások végén egyéni értékelést is alkalmazok, valamint lehetőséget teremtek a gyerekeknek önmaguk értékelésére is. Ezek segítségével szeretném a gyermekek személyiségét és énképét fejleszteni. Az értékelésen túl bevonom őket is az óra tervezésébe és szervezésébe, például két feladat közötti elpakolásba, az eszközök kiosztásába, vagy a feladatok instruálásába, így a szervező készségek fejlesztése mellett motiválni is tudom őket. Az eszközökkel való ismerkedések során előfordul, hogy új feladatokat, gyakorlatokat találnak ki a gyerekek, amikkel játékosan tudom fejleszteni őket, így építkezek kreativitásukra is.

A tanulás támogatása

A foglalkozások során figyelembe veszem az ellátott gyerekek előzetes tudását, valamint aktuális fizikai és érzelmi állapotát. Töreksem mozgósítani előzetes tudásukat, továbbá problémamegoldó készségük használatára motiválom őket. Csoportos fejlesztések során gyakran tapasztalom, hogy eltérő háttértudással rendelkeznek a gyerekek, így ezek alkalmazásakor és bővítésekor is differenciáltan dolgozok velük.

Gyakran előfordul, hogy változtatnom kell a tervezett feladatokon és célokon a munkám során. Ennek oka lehet egy óvodai vagy iskolai program, vagy a gyerekek aktuális állapota is. De mindig töreksem a nyugodt, biztonságos és elfogadó környezet megteremtésére, ahol a gyermekek jól érzik magukat. Arra biztatom őket, hogy legyenek türelmesek és elfogadók egymással szemben.

A feladatok instruálásánál rövid, de tömör utasításokat és feladatléírásokat adok a gyermekek és szüleik számára. Az otthoni gyakorlóanyagokat a hangok automatizálásakor az órán begyakoroljuk, így a gyermek otthon is tudja azokat gyakorolni, azonban a szülők az általam leírt instrukciók ismeretében felügyelni és segíteni tudják a gyermeküket.

A foglalkozások során igyekszem pontos visszajelzések nyújtására, így a kliensek számára tudatossá válik, hogy melyek azok a gyakorlatok, amiket még gyakorolni kell, és melyek azok, amelyek jól mennek számukra. A pontos, helyzethez illő visszajelzések nyújtása nehéz feladat, nagyon tudatosan kell végezni, ezért ezen a területen látok esetemben fejlesztési lehetőséget.

A kliens szükségleteit és igényeit figyelembe vevő egyéni beavatkozás (gondozás, fejlesztés, terápia, tanácsadás, konzultáció)

Az gyermekek ellátását a szűrési és vizsgálati eredményeikre alapozva végzem. Monitorozom aktuális fizikai és érzelmi állapotukat és ezekhez igazítom munkámat, valamint az óvodai és iskolai programokhoz illeszkedő eszközöket és gyakorlóanyagokat is alkalmazok. A csoportos fejlesztések során differenciálással teremtem meg az egyéni fejlődési lehetőségeket.

Szorosan együttműködök a gyerekek pedagógusaival és a munkatársaimmal. Ha a szűrések és az erre épülő vizsgálatok során súlyosabb problémákat, illetve nagyobb fokú elmaradást tapasztalok, akkor ezt jelzem az érintett gyermek szüleinek és pedagógusainak is, továbbá a gyerek szakértői vagy egyéb klinikai vizsgálatát javaslom (pl.: fül-orr-gégészeti, vagy hallásvizsgálat). Fontosnak tartom a pedagógusokkal és más szakemberekkel való együttműködést, ugyanis ennek segítségével tudjuk az érintett gyermekek számára a legmegfelelőbb fejlesztési lehetőséget biztosítani. A szülőkre is partnerként tekintek a terápia

során: célom, hogy bevonjam őket a fejlesztésbe, mert a szülővel történő aktív gyakorlásra is szükség van a terápia sikerességéhez.

Csoportos beavatkozás (tréning, gondozás, fejlesztés, tanácsadás, konzultáció)

A munkatársaim visszajelzései alapján nyugodt személyiségű és kedves vagyok. Ezekből adódóan a foglalkozásaimon is próbálom megteremteni a nyugodt, biztonságos légkört, ahol a kliensek elfogadják és segítik egymást. A nagyobb óvodámban, ahol több óvodai csoport is van, szintén hanghibák és azok súlyossága alapján rendezem a gyerekeket csoportokba. Viszont gyakran előfordul, hogy más-más óvodai csoportból jönnek ugyanazon időben a gyerekek a logopédiai foglalkozásra úgy, hogy nem ismerik egymást. Ezzel a szervezéssel lehetőséget teremtek az új kapcsolatok kialakítására, az együttműködés megteremtésére és gyakorlására.

Sokszor eltérő kulturális és társadalmi háttérű gyermekek alkotnak egy-egy csoportot, ezért fontosnak tartom, hogy elfogadásra és egymás tiszteletére tanítsam őket. Töreksem az együttműködés és a konfliktuskezelés készségeinek fejlesztésére is. Sajnos a konfliktusok kialakulását nem mindig tudom megelőzni, de igyekszem azokat megszüntetni a problémák megbeszélésével, így a gyerekek esetében is fejlesztem a kommunikációs készséget.

Az állapotfelismerés és a beavatkozási tevékenységek rendszeres értékelése, elemzése, önreflexiók

Munkám során félévkor és év végén kell a kliensek fejlődését szöveges formában értékelnem. Ilyenkor nem végzünk újabb vizsgálatokat, hanem a kezdettől tapasztalható változásokat értékeljük. Óráról- órára figyelem a gyerekek fejlődését, ugyanis ennek monitorozásával tudom a foglalkozás anyagait, feladatait és eszközeit a kliensek egyéni szükségleteihez igazítani, és ezáltal tudom a legjobban fejleszteni őket. A csoportos foglalkozások miatt ez azonban nehéz. Nagyon tudatosnak kell lenni abban, hogy folyamatosan figyeljük a fejlődést, és differenciáltan a maximális fejlesztési lehetőségeket biztosítsuk. Ebben számomra is tudatosabbnak kell lennem.

A foglalkozások során adott visszajelzéseimmel és értékeléseimmel motiválom a gyerekeket a fejlődésre, valamint a pozitív énkép kialakítására.

A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

A logopédia területén a környezettudatosság kompetenciáját apró dolgokkal tudjuk a gyerekek esetében kialakítani és formálni. A foglalkozások során figyelünk az áram és a víz pazarlásmentes használatára: például lekapcsoljuk a teremben a világítást, ha kimegyünk

onnan, vagy kézmosásnál figyelünk a csap elzárására. A szívógyakorlatok során papír, vagy fémszívószálat alkalmazunk, illetve a műanyag szívószalakat a szelektív kukába dobjuk. A fenntarthatóság és a környezettudatosság témakörében gyakran beszélgetést folytatok a gyerekekkel életkoruknak megfelelően, valamint az elméleti ismereteket gyakorlati feladatokba ültetve tudatosítom. Például szívógyakorlat keretén belül szelektív hulladékgyűjtést végzünk.

Kommunikáció, szakmai együttműködés, autonómia

A kommunikáció fontos eleme munkámnak. Folyamatosan kapcsolatban vagyok a gyerekekkel és szüleikkel, a kliensek pedagógusaival, valamint munkatársaimmal. Töreksem a velük való együttműködésre, ugyanis így lesz hatékony a munkám. A kommunikáció terén úgy érzem sokat fejlődtem az elmúlt években. A szülőktől, a gyerekektől, a pedagógusoktól, valamint munkatársaimtól érkező visszajelzéseknek mindig örülök: ezekre építő kritikaként gondolok, és tanulok belőlük. A pozitív visszajelzések pedig erőt adnak a további közös munkára.

Megpróbálok mindent megtenni, hogy kommunikációm hiteles és érthető legyen: például figyelembe veszem beszélgető partnerem szakmai tudását, így másképp fejezem ki magam a kollégákkal való megbeszélések során, ahol aktívan használjuk a szakkifejezéseket, mint egy fogadóórán, ahol a célom az, hogy a szülő megértse a logopédiai véleményben leírtakat. Az utóbbi időben egyre aktívabban veszek részt a munkahelyi értekezleteken a felszólalás és a szerepvállalás területén.

Elkötelezettség és felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Elkötelezettnek vallom magam, ugyanis nagyon szeretem a munkámat, és szeretném azt jól is végezni. Úgy gondolom, hogy tisztában vagyok saját személyiségem adottságaival és szakmai felkészültségemmel. Viszont szükségem van további fejlődésre, amelyet a tapasztalatszerzéssel, továbbképzésekkel, szakmai napokon való részvétellel, a friss szakirodalmak megismerésével, valamint a munkatársaimmal való együttműködések útján tudok elérni.

Folyamatosan töreksem tevékenységeimet ellenőrizni és reflektálni azokra, hogy hatékonyabb legyek, és hogy még jobban tudjak segíteni másoknak. Azonban a saját mentálhigiénés állapotom gondozására nagyobb figyelmet kell fordítanom.

1.4.Személyes célok, feladatok a képzés során

A képzés elvégzésével célom a munkahelyem megtartása, ugyanis a szakvizsga megszerzésével tovább dolgozhatok a TMPSZ Bonyhádi Tagintézményében mint szakvizsgázott logopédus. Ezenkívül célom még az állatasszisztált tevékenységek népszerűsítése a pedagógiai szakszolgálati feladatellátásban, valamint a járásban található oktatási és nevelési intézményekben. A pedagógusok informálásával talán több igény lenne az állattal asszisztált foglalkozások megszervezésére, amely még több gyermek számára teremtené meg a terápiás állatokkal való élményszerzés lehetőségét, az állatok jelenlétét a tanulási folyamatban, valamint a felelős állattartás elsajátítását. Ezen felül egy kapcsolatrendszer kiépülését is eredményezné a pedagógusok és a szerveztek között.

Tanulmányaim elvégzésével további célom egy kutya kiképzése, akit bevonnék a munkámba, és akivel együtt szeretnék dolgozni. A portfólióm írása közben úgy alakult az életem, hogy hozzám került egy kiskutya, aki nagyon jó viselkedési és temperametum jegyeket mutat, így a nyár folyamán megkezdjük vele az alapfokú engedelmisségi kiképzést egy alapozó tanfolyam keretén belül.

1.5.Reflexió

A szakmai életutam eddigi alakulásával elégedett vagyok. Igyekszem erősségeimre építkezve végezni a munkámat, és ezáltal a tőlem telhető legjobb logopédiai ellátást biztosítani. Azonban szükségem van a további fejlődésre, emiatt is jelentkeztem erre a képzésre. Az új ismeretek gyűjtésével még komplexebb fejlesztési lehetőséget tudok majd teremteni az általam ellátott gyermekek számára, illetve információt szolgáltathatok és népszerűsíthetem az állattal asszisztált foglalkozásokat pedagógus kollégáim körében. A szakvizsga megszerzésével pedig megtarthatom a munkahelyemet, és tovább tevékenykedhetek, mint szakvizsgázott logopédus.

2. A szakmai fejlődést elősegítő tanulási eredmények

2.1.A kompetenciák fejlődését támogató dokumentumok reflektív bemutatása

A képzésre viszonylag kevés, a témával kapcsolatos tudással érkeztem, azonban a gyakorlati és elméleti órák során sikerült megismernem az állattal asszisztált foglalkozások elméletét, típusait, alkalmazási lehetőségeit, a terápiás foglalkozások felépítését, valamint a tevékenységek szervezési, tervezési folyamatait és eszközrendszerét. Megismertem a foglalkozásokat áthálózó teammunka résztvevőit és feladataikat, továbbá tudást szereztem az állattal asszisztált terápiás tevékenységeket javasoló és kontraindikáló tényezők meghatározó szerepéről, valamint megismertem az állatokkal megvalósuló munka színtereit is. Az órákon való részvétellel, valamint a különböző szakirodalmak olvasásával tudást szereztem arról, hogy a különböző állatfajokat, hogyan és milyen módon lehetne alkalmazni az intervencióban, az aktivitás területén, a pedagógiai és terápiás folyamatokban. Emellett áttekintést kaptam a különböző állatfajok tartási igényeiről, jóllétük biztosításának szabályairól, kiválasztásuk és kiképzésük folyamatáról. Megismertem a kutyával és a lóval asszisztált munka törvényi szabályozását és módszertanát. Ezeken kívül volt szerencsém foglalkozások megtekintésére és önmagam kipróbálására egy terápiás szituációban, valamint a kutyakiképzésben.

Záródolgozatom következő fejezetében a képzés során megszerzett tudásomat próbálom bemutatni a tanulmányaim során elkészített munkáim segítségével.

2.1.1. Az ember és állatok közötti kapcsolat ereje

Az ember – állat kapcsolatok

Az állattal végzett tevékenységek egyik legmeghatározóbb tényezője az állat és az ember közötti kapcsolat. Kezdetektől fogva fontosak az emberek számára az állatok, ugyanis kezdetben az ember az állatokkal együtt a természet része volt. A közöttük kialakuló kötődés az evolúciós fejlődés során is hatással volt az emberiségre. Edward O. Wilson *biofilia hipotézise* szerint az emberi genom 99%-a a természetes környezethez alkalmazkodik, melynek fontos elemei az állatok (Becker és Morton, 2002). Vagyis az emberek a természetben és az állatok közelségében érzik jól magukat. Az elmélet szerint az ember- állat kötődésnek az egységben eltöltött idők miatt evolúciós magyarázata van. Ugyanis az ezekben az időkben élő ősi csoportok számára az állatok jelenléte meghatározó volt azért, hogy képesek voltak többféle veszélyforrás jelzésére. Ennek tudatában az akkori emberek megfigyelték az állatok viselkedését, amiből következtetni tudtak a veszélyhelyzetekre. Ha az állatok nyugodtak voltak, akkor az emberek kiegyensúlyozottan éltek (Molnár és mtsai, 2015). De ez a gondolat nem csak a régmúlt időkben állta meg a helyét, ugyanis bizonyított, hogy napjainkban is működik ez a jelenség. Ha nyugodt állatot, vagy egy nyugodt állatról készült fotót látunk, belső feszültségünk csökken és kiegyensúlyozottá válunk (Molnár, 2019).

Azonban az emberiség történelme során nem csak egyféle kapcsolat alakult ki az állatok és az emberek között. Az ember evolúciós fejlődésének következtében képessé vált az eszközök megjelenésével és a csoportos vadászattal a testtömegénél nagyobb állatok elejtésére, így egyfajta vetélytársi kapcsolat is létrejött közöttük, amellett, hogy a kutya például az embert segítve élt az emberi csoportok részeként (Molnár, 2019).

A letelepedett életmód folytatásával, a növénytermesztés, valamint az állattartás elterjedésével nagyobb közösségek, falvak, majd városok jöttek létre, ahol az emberek a létszámnövekedés miatt az élelmet igyekeztek felhalmozni és eltárolni. Az ember kapcsolata az állatokhoz ez idő tájt is változáson ment keresztül: a legelőkre nagytestű ragadozók törtek be, hogy a haszonállatokkal táplálkozzanak, illetve az elraktározott és a szántóföldeken növekvő termést rágcsálók és sáskák kezdték pusztítani. Az állatokról, mint ellenségről is vélekedtek akkor az emberek, sőt, ez a szemléletmód bizonyos állatfajokkal szemben a mai napig fennmaradt.

A fegyverek elterjedésével és fejlődésével egy újabb kapcsolat alakult ki az ember és az állat között. Az emberek elkezdtek kizsákmányolni az állatvilágot, és ez a folyamat sajnos még a mai napig tart.

Az iparosodás megjelenésével az állatokat az ember megpróbálta saját hasznára fordítani, például lovas járőrök végeztek szolgálatot az utcákon, illetve ló által húzott kocsikkal közlekedtek. Ebben az időszakban az emberiség elkezdett eltávolodni a természettől azáltal, hogy az őt körülvevő teret épületekkel építette be. A természettől való elszakadás mérséklése kapcsán elkezdett kibontakozni a társállattartás a 17. században, és ezzel egyidőben az ember-állat kapcsolat egy újabb formája jelent meg (Molnár és mtsai, 2015). Kezdetben csak az elit társadalmi réteghez tartozók engedhették meg maguknak, hogy kedvtelésből állatot tartsanak, azonban idővel ez a többi társadalmi réteg számára is elérhető vált. Sőt, ebben az időszakban már hirdették is, hogy az állattartás jótékonyan hat az ember egészségére (Molnár, 2019).

Napjainkban a fentebb bemutatott sokfajta kapcsolati forma egyaránt megfigyelhető az ember és az állat között. Azonban a társállatok tartása egyre gyakoribbá váló jelenség, de ez a kapcsolat is sok változáson ment keresztül az évszázadok alatt. Az állattartók többsége a háziállatokról, mint családtagról vélekedik, aki életük szerves része, ugyanis egy légtérben élnek és folyamatosan gondoskodnak róla. Azonban az embert az állatokhoz nem csak a gondoskodás köti, hanem nagyon erős érzelmi kapcsolat is. A gazdák legtöbbször úgy gondolja, hogy házi állatok képesek megérezni az emberek hangulatát, és ehhez igazítani is tudják viselkedésüket. A családtagként kezelt házi állatok a család dinamikai változásainak aktív résztvevői: a családtagok által megélt pozitív és negatív élményeket gazdájukkal együtt szorosan élik meg. Az emberi élet fontosabb állomásain átkísérik a gazdájukat, így rájuk barátként és társaként tekintenek. Ebből a szoros kapcsolatból ered, hogy a kedvencek elvesztése olyan gyászfolyamatokat indíthat el az emberekben, amit a családtagok egy közeli hozzátartozó elvesztése kapcsán éreznek (Molnár, 2019).

Az állatok jótékony hatása az emberre

Az ember és az állat közötti kapcsolat komoly hatással van az egyénre. Molnár (2019) cikkében összegyűjtötte ezeket a hatásokat és 3 kategóriába sorolva ismerteti őket. Ez a három csoport az állatok által emberre kifejtett hatások fizikai, emocionális és szociális kategóriái. Azonban hangsúlyozza, hogy ezeket nem lehet különválasztani egymástól, ezek mindig egyidőben és egyszerre érvényesülnek, valamint összetetten hatnak az egyének személyiségének egészére (Molnár és mtsai, 2015; Molnár, 2019).

Az állatok emberre gyakorolt fiziológiai hatásait sok kutatás vizsgálta és vizsgálja a mai napig. Azonban az már bizonyított, hogy az állatok jelenléte normalizálja az emberek pulzusát és légvételét, míg a vérnyomásukat, fájdalomérzetüket, és az egyéb stresszjelző mutatókat csökkenti (Babos, 2013; Molnár, 2019). Jelenlétük nyugtatóan hat azok számára, akik nem

rettegnek az állatoktól, simogatásuk által csökken az emberek szívfrekvenciája és vérnyomása (Becker és Morton, 2002; Molnár, 2019). Ezenkívül a rendszeres testmozgás, amit házi állatainkkal végzünk, növeli az ember állóképességét, csökkenti a vérnyomást, és elősegíti a fogyást is, tehát javítja az ember egészségügyi állapotát (Becker és Morton, 2002).

Megfigyelések és kutatások támasztják alá, hogy a lelki problémák kezelésében is jól alkalmazhatók az állatok, ugyanis célt adnak az embernek. Értelmet nyernek a napok, mert az állatokról gondoskodni kell: jelenlétükkel napirendet biztosítanak az emberek számára, ami egy rendszerességet eredményez életükben. Az állatot etetni, sétáltatni és gondozni kell. Ezenkívül mindennapos jelenlétük egy szoros ember– állat kapcsolatot alakít ki, mely során az állatra, mint társra tudnak tekinteni: neki könnyen el tudják mesélni gondjaikat, problémáikat, mivel az állatok meghallgatják őket, és nem ítélik meg őket, ezáltal biztonságérzetet nyújtanak számukra (Babos, 2013; Becker és Morton, 2002). Elvárások nélkül szeretik és elfogadják az embert. Ez a feltétlen elfogadás, amely az állatok által kiváltott emocionális hatások közé sorolható. De ide tartozik még az állatok szorongáscsökkentő ereje, valamint az érzelmek könnyedebb kifejezésének megélése is. Ezalatt azt értjük, hogy az állatok jelenlétük által segítik az egyéneket az adott pillanatban emócióik megélésében és kifejezésében (Babos, 2013; Molnár, 2019).

Az állatok jótékonyan befolyásolják az emberi kapcsolatokat is. A házikedvenceinkkel való rendszeres testmozgás, sétáltatás során az ember új kapcsolatokat alakíthat ki, ugyanis ilyenkor könnyebben tud beszédbe elegyedni, ha egy állatról beszélgethet, mivel közös kapcsolódási pontként szolgálhat ismerősök és ismeretlenek esetében is (Becker és Morton, 2002). Valamint az ember könnyebben alakít ki kapcsolatot egy állattal, mint egy emberrel (Babos, 2013). Az állatok jelenlétükkel csökkent(het)ik a szociális izolációt (Molnár és mtsai, 2015).

Az állattal asszisztált tevékenységek során is megjelennek ezek a hatások. Az állatok simogatása során, valamint jelenlétükkel csökken a szorongás, a feszültség a gyerekekben és a felnőttekben egyaránt, továbbá normalizálódik a pulzusuk, a vérnyomásuk és a légzésük, ezáltal nyugodtabbak lesznek (Molnár, 2019). Az állat önzetlen szeretetével megélik a feltétel nélküli elfogadást, valamint lehetőségük nyílik kompetenciaérzésük megélésére azáltal, hogy feladatot adnak az állatnak, aki el is végzi azt. Az állat jelenléte motiváló erővel bír a különböző foglalkozások során, valamint élményként szolgál, ezért a tananyag, illetve a foglalkozás anyaga, témaköre is jobban rögzül a résztvevőkben az állattal asszisztált pedagógiai, foglalkozások, valamint az aktivitás során. Az osztályterembe bevitt állatok jótékony hatással vannak a légkörre és a tanulási folyamatokra (Babos, 2013). Az állat jelenléte felkelti a figyelmet és segíti annak fenntartását is. A közös élményszerzés miatt a jelenlévők jobban

tudnak kötődni egymáshoz és gyakrabban elegyednek beszédbe egymással a közösen megélt élmények felidézése által. Továbbá az állatokkal való közös tevékenység motiválja őket az aktív részvételre, a kommunikációra, az érzéseik megfogalmazására és a közös cselekvésre.

Reflexió

Szerencsésnek tartom magam, mert olyan családban nőttem fel, ahol az állatok tiszteletére tanítottak, és ahol volt lehetőségem megtapasztalni a kutya és az ember közötti szoros kapcsolatot. A kis spánielem örökbefogadásával nem is sejtettem, hogy egy újabb taggal bővül a családom, mert bár egy kutyát hoztunk a házhoz, de egy igazi társat kaptunk. Az állatok emberre gyakorolt jótékony hatásai közül volt szerencsém mindegyiket megtapasztalni. A kutyáról való beszélgetés mindig remek témaként szolgált ismeretlenek és ismerősök esetén is. A friss levegőn sétával, futással és játékkal töltött idő elősegítette, hogy egészséges életet éljek. A kutya jelenlétével pedig úgy éreztem, hogy kaptam egy barátot, akinek elmesélhetem minden gondomat, mégis feltétel nélkül szeret. A kutyám felelősségvállalásra nevelt, ugyanis a gondozása feladatokkal járt, de életem fontos eseményeinek aktív résztvevője volt. Például együtt készültünk fel az érettségire, sőt az államvizsgára is. Elvesztése nagyon megviselte a családomat: mi tényleg úgy éltük meg, mintha egy családtagunk halt volna meg.

Jelen pillanatban olyan élethelyzetben vagyok, hogy sokat stresszelek és szorongok. Azonban a családban élő kutyák jelenlétében, valamint a velük végzett tevékenységek során, ennek a feszültségnek az oldódását élem meg. Egy-egy kutyasétáltatás gyógyírként hat minden problémámra.

Úgy gondolom, hogy az állatok jótékony hatásának megismerésére mindenkinek szüksége lenne. Bár a társállattartás egyre gyakoribb jelenség, mégsem tudja ezt mindenki megtapasztalni. Viszont a pedagógiai szakszolgálatok tevékenységébe beépítve elérhetővé tehetnénk sok gyermek, tanuló számára ezeknek a jótékony hatásoknak megtapasztalását.

2.1.2. Az állatasszisztált tevékenységek

Az állattal asszisztált tevékenységek kialakulásának története- rövid összefoglaló

A legelső állatokkal végzett és dokumentált terápiás ellátást az angliai Yorkban végezték 1792-ben. Itt pszichés zavarokkal küzdő embereknek próbálták segíteni azáltal, hogy bevonták őket a haszonállatok ellátásába (Molnár és mtsai, 2015). Amerikában a 19. század közepén már alkalmazták az állatokat gyógyító célból gyermekek és felnőttek számára a pszichiátriai intézetekben (Etheridge, 2021). Azonban az állatasszisztált terápiás ellátás a 20. században kezdett kialakulni. Washingtonban, a Szent Elizabeth Kórházban, az első világháborút

követően állatokkal asszisztált tevékenységeket alkalmaztak egy mentálhigiénés program keretén belül. Majd a második világháborút követően kezdett el terjedni az állatok terápiás alkalmazásának gondolata. Már ebben az időben felfigyeltek arra, hogy az ember- állat kapcsolat jótékonyan befolyásolja az emberek mentális egészségét (Molnár és mtsai, 2015; Molnár, 2019).

Azonban az egyik leghíresebb történet, amely az állatokkal asszisztált foglalkozások kialakulásához kapcsolódik, Boris Levinson pszichológus nevéhez köthető. Ő egy véletlen folytán, a kutyájával együtt ment dolgozni, amikor is egy olyan gyermekkel kellett foglalkoznia, akivel addig nem tudott kapcsolatot kiépíteni, mivel a gyermek zárkózott volt és nem akart beszélgetni sem a szakemberrel. Ám a kutya jelenlétének köszönhetően a kisfiú elkezdett kommunikálni a pszichológussal, így el tudták kezdeni a pszichológiai terápiát (Molnár és mtsai, 2015; Molnár, 2019).

Levinson azt tapasztalta, hogy kutyája jelenlétében sokkal hatékonyabbak terápiás foglalkozásai. Ez a megállapítása Sigmund Freud megfigyelésével egyezett meg, aki szintén azt tapasztalta, hogy kutyája jelenlétében kliensei sokkal könnyebben nyílnak meg és kommunikálnak a terápia során. Boris Levinson írta le és vizsgálta tudományosan elsőként az állatok emberre gyakorolt jótékony terápiás hatását (Babos, 2013). Továbbá megfogalmazta, hogy további kutatások segítségével lehet teljesen feltárni és megérteni az állatokkal végzett terápia emberekre gyakorolt hatását, valamint alkalmazhatóságát (Etheridge, 2021).

Az 1970-es években létrejött egy orvosokból, állatorvosokból és pszichológusokból álló kutatócsoport, amely az állatorvos- kliens- állat kapcsolatot vizsgálta meg minden oldalról. Ebből a kutatócsoportból nőtte ki magát 1977-re a Delta Foundation, amely neve 1981-ben megváltozott Delta Society-re. A névváltozással azt szimbolizálták, hogy a téma iránti érdekeltség hatására megnövekedett a kutatásban résztvevők száma. Az újonnan csatlakozók emberi vagy állati viselkedést kutatók, valamint embereket és állatokat gyógyító, praktizáló orvosok voltak (Etheridge, 2021).

A Delta Society kutatásokat végzett az ember és az állat között létrejövő kapcsolatról és publikálta azokat. Az egyik igazgatóhoz, dr. Leo Bustad nevéhez kötődik maga az ember- állat kötődés fogalmának megalkotása. 1991-ben létrehozták az első átfogó, sztenderdizált tréninget az állattal asszisztált tevékenységekről és terápiáról önkéntesek és egyézségügyi szakemberek számára (Etheridge, 2021).

2012 óta, újabb névváltoztatás következtében, Pet Patners néven működik tovább a szervezet. Céljuk, hogy nemzetközi szinten hirdessék és elősegítsék az emberi jóllét és egészség

elérését az ember és az állat között létrejövő kapocs segítségével (Molnár és mtsai, 2015; Molnár, 2019; Etheridge, 2021).

Tanulmányaim során megismertem, hogy Magyarországon az 1990-es évek végén alakultak meg az első állatasszisztált csoportok. Jelenleg a Magyar Terápiás és Segítőkutyás Szövetség Egyesület (MATESZE) kontrollálja a segítő állatok vizsgáztatását.

Állatasszisztált foglalkozások típusai

Az állatasszisztált tevékenységek esetében négyféle formát különítünk el. Az első az állatasszisztált intervenció (AAI), amely során állatot vonnak be a terápiás vagy fejlesztő folyamatba. Másik formája az állatasszisztált aktivitás (AAA), amely során a bevont állat a kliens számára segítően hat valamilyen tevékenységben és/ vagy állapotában. Ez lehet szabadidős vagy pedagógiai célú bevonás, amely során a kliens motivációját és életminőségét szeretnénk pozitívan befolyásolni, valamint személyiségének fejlődését szeretnénk elősegíteni. Például az állat segítségével a résztvevők szociális izoláltságának csökkentését, a szociális képességek fejlesztését próbáljuk elérni, ugyanis a tevékenység során az állat és a résztvevők, valamint az egyének között is kapcsolatfelvétel és kapcsolódás valósul meg. Természetesen más területekre is pozitívan hat az állatokkal végzett aktivitás. Ezt a fajta tevékenységet nem mindig szakemberek végzik és nem rendelnek hozzá kezelési célt: a spontaneitásra építkeznek. Az állat motiváló, szorongást-oldó szerepét használják (Illés, 2006; Molnár és mtsai, 2015; Topál és mtsai, 2017).

Az állatasszisztált tevékenységek harmadik formája az állatasszisztált pedagógia (AAP, AAE), mely során pedagógiai tevékenységbe vonják be az állatot, például új ismeretanyag elsajátításába építik be az állat jelenlétét (Molnár és mtsai, 2015; Topál és mtsai, 2017).

A tevékenységek negyedik formája pedig az állatasszisztált terápia (AAT), amely *„tudatos, célorientált, a beteg, sérült állapot megváltoztatását és/ vagy befolyásolását célzó tevékenység, amelynek során triadikus kapcsolatban a kliens és a segítő szakember kapcsolatát egy harmadik szereplő, a speciális szempontok szerint kiválasztott állat segíti jelenlétével és viselkedésével, reakcióival. A terápiás ellátást szakismerettel rendelkező egészségügyi vagy humán végzettségű szakemberek végzik – szakterületük kompetenciahatárainak figyelembevételével – konkrét, részletezett célok és mérhető fejlődés/állapotváltozás elérésének céljával”* (Takács in Molnár és mtsai, 2015, 11).

Az állatasszisztált terápiát preventív tevékenységként, gyógyítási célból, a képességek fejlesztésének és az életminőség javításának céljából, vagy nevelési indokkal alkalmazzák. A pszichés és a motoros funkciók fejlesztése mellett jótékony hatással van többek között a

viselkedésre, a magatartási problémákra és az érzések kifejezésére. Az állattal asszisztált terápiás foglalkozások során a gyerekek kitartásra és önállóságra való nevelésben részesülnek a felelősségvállalás és a kötelességtudat kialakítása mellett (Illés, 2006). Ezenkívül az állattal végzett terápiák vesztibuláris ingerlést nyújthatnak a résztvevők számára, ezért ezek a foglalkozások pozitívan hatnak az idegrendszer és a kognitív képességek fejlődésére is (Babos, 2013).

Az állatasszisztált tevékenységek és terápiák szervezésekor, valamint kivitelezésekor fontos, hogy figyelembe vegyük az ezek megvalósításához szükséges személyi és tárgyi feltételeket, valamint a helyi adottságokat. Például az állattal végzett terápiás munka során több szakember dolgozik teammunkában együtt. A kutyával asszisztált terápiás foglalkozásokat a képességfejlesztést végző szakember, valamint a kutya felvezetője irányítja: az ő együttműködésük által valósul meg a terápiás foglalkozás. Előbbi a terápiában résztvevő csoportra és az ő fejlesztésükre fókuszál, míg utóbbi a kutyát irányítja és jelzéseit monitorozza. A lovasterápia szűken vett teamje a lovas terapeutából, a ló vezetőből és a segítő(k)ből áll. Természetesen a team kiegészülhet más szakemberekkel is: például gyógytornászokkal, pedagógusokkal, orvosokkal, pszichológussal és még másokkal (Klein, 2014). Azonban nem szabad kihagyni a felsorolásból az alkalmazott állatot sem: az állattal végzett tevékenységek során fontos, hogy ismerjük a bevont állat viselkedését, hogy megfelelően tudjuk alkalmazni a fejlesztő tevékenységekben, valamint, hogy jelzéseit ismerve és azokra megfelelően reagálva kiemeljük a számára kellemetlen helyzetből, ha jólléte megkívánja (Illés, 2006).

A személyi feltételeken túl a munkahelyszín adottságai is fontosak. Például a lovas terapia végzéséhez szükséges egy olyan lovaglásra alkalmas hely biztosítása, amely megfelelő méretű, zavaró körülményektől mentes, elkerített és rendezett, valamint az időjárási viszonyok kevésbé befolyásolják (Klein, 2014).

Az állatokkal végzett aktivitások, intervenciók, pedagógiai és terápiás foglalkozások eszközigényesek. Bizonyos esetekben speciális eszközök bevonásával tudnak megvalósulni: például ilyen speciális eszköz a gyógypedagógiai lovaglás során a voltizs heveder, a kobak, vagy a terápiás kutya hámja (Klein, 2014).

Az állatasszisztált tevékenységek tervezésekor és az állatok kiválasztásakor figyelembe kell venni a foglalkozásokat indikáló és kontraindikáló tényezők meglétét is. Ezek lehetnek orvosi, pszichológiai, pedagógiai és gyógypedagógiai javaslatok és ellenjavaslatok. Például az állatszőr allergia és az asztma megléte ellehetetleníti a kutyával és a lóval végzett terápiás tevékenységet, azonban a hullókkal végzett tevékenységet nem. Vagy Down- szindróma esetén az értelmi fogyatékos megléte miatt indikált az állattal végzett fejlesztő tevékenység. Azonban a

lovasterápia megkezdése előtt szükséges megvizsgálni képző eljárással a Down-szindrómás gyermekek első két nyaki csigolyáját, azok instabilitásának kizárása céljából, ugyanis ennek jelenléte kontraindikálja a terápia alkalmazását (Klein, 2014; Molnár és mtsai, 2015).

Az állatasszisztált tevékenységekbe sokfajta állatot alkalmazhatunk: nyulat, kutyát, lovat, madarat, kígyót, csigákat és még sok más állatot is. Fontos, hogy ismerjük a választott állat viselkedési jegyeit, ugyanis ezek tudatában vagyunk képesek biztonságos környezetet teremteni a kliensek számára, valamint az állat jóllétét is így tudjuk garantálni azáltal, hogy jelzéseit jól értelmezzük és megfelelően reagálunk rájuk (Molnár és mtsai, 2015). Magyarországon jelenleg két állatfaj esetében szabályozták törvényekkel terápiás használatukat: ez a két faj a ló és a kutya. A következőkben a velük végzett terápiás tevékenységeket szeretném röviden bemutatni.

Lovasterápia

A lovasterápia egy gyűjtőfogalom, mely *„magába foglalja mindazokat az intézményhez kötött, orvosi indikáció alapján terápiás céllal alkalmazott, kezelés jellegű, egyéni, vagy csoportos fejlesztéseket, melyek a lovaglás, illetve a lóval való foglalkozás és tevékenységek hatásait használják fel. Célja: a sérülés/ károsodás, a fogyatékoság/ zavar, az akadályozottság/ korlátozottság ismeretében a ló és a lovaglás hatásainak felhasználása a minél gyorsabb, eredményesebb gyógyulás, képességfejlődés, és rehabilitáció érdekében”* (Bozori, 2002, 14).

A lovasterápia megszervezése és kivitelezése speciális igényeknek kell eleget tegyen mind a hely, az eszközök és a szakemberek tekintetében (Steiner, 2011). 4 különböző ága van: hippoterápia; gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna; lóasszisztált pszichoterápia és parasport.

Hippoterápia során a tartási és mozgási funkciók javítása történik szakképzett gyógytornász-lovasterapeuta, vagy szomatopedagógus vezetésével, képzett terápiás ló alkalmazásával (Bozori, 2008; Pelyva és mtsai, 2018). A ló lépésben történő mozgása során impulzusokat ad át a hátán ülő személynek, amelyek segítségével egy párbeszéd alakul ki lovasa és saját mozgása között, amely a lovas háromdimenziós mozdulataiban nyilvánul meg. Ez a dialógus fejlesztő hatással rendelkezik a szocio-, a neuro-, a szenzo- és a pszichomotoros területeken (Bozori, 2008; Koltai és mtsai, 2020).

Gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna már nem csak a ló mozgására épít, hanem a ló viselkedésére és adottságaira, valamint a lovarda környezetére is. A lovat nem eszközként, hanem társként alkalmazza. Célja ezzel a komplexitással a különböző fogyatékosággal élők, a pervazív fejlődési zavarokkal, viselkedési problémákkal rendelkezők, a hiperaktív,

figyelemzavaros, a beszédproblémákkal küzdő gyerekek specifikus fejlesztése, hátrányaik csökkentése és életminőségük javítása, amelyet egyénileg vagy csoportosan is végezhetnek a szakemberek. Alkalmazásával fejlődés jelentkezik a kognitív funkciókban, a beszéd területén, a szociális és a motoros képességekben, a tájékozódásban, valamint az érzelmek és a magatartás szabályozásában. A terápiát szakképzett gyógypedagógus– lovasterapeuta vezeti (Bozori, 2008; Pelyva és mtsai, 2018).

Ló által mediált pszichoterápia során a ló, mint mediátor/ ko-terapeuta vesz részt a terápiás folyamatban. Feladata a kliens és a terapeuta közötti bizalom kialakítása és a pszichés folyamatok támogatása. A legtöbb pszichiátriai megbetegedés esetén alkalmazható kezelésként. A gyermekellátásban jól használható kötődési, depressziós és szorongásos zavarok, autizmus, valamint hiperaktivitás és figyelemzavar esetén. Ezt a terápiát pszichoterapeuta végzettségű lovasterapeuta, vagy okleveles pszichológus– lovasterapeuta végezheti (Bozori, 2008; Pelyva és mtsai, 2018).

A lovasterápia negyedik formája szigorúan véve nem is lovasterápia. A parasport fogyatékos személyek lóval történő szabadidős vagy verseny szintű sporttevékenysége (Pelyva és mtsai, 2018.)

Kutyával asszisztált terápiás tevékenység

A kutyával végzett terápia elnevezés alatt olyan foglalkozásokra gondolunk, amelyeket a gyerekek komplex felmérését követően kezdenek meg a szakemberek úgy, hogy a gyerekek életkorának, intelligenciájának, és érdeklődésének megfelelő játékos, mozgásos feladatokat végeznek a kutya bevonásával (Illés, 2006).

Miért jó alkalmazni a kutyát? Ez az állatfaj az emberrel szoros kapcsolatban fejlődött és változott az evolúció során. Jó alkalmazkodó képességgel rendelkezik, azáltal kialakítható egy szoros ember- kutya kapcsolat. Jól szocializálható állat, felveszi az emberrel a szemkontaktust és képes az emberi testbeszéd megértésére is. Valamint igényli a vele való foglalkozást és jól tanítható (Illés, 2006).

A kutyával asszisztált terápiás tevékenység során a kliensek a kutyák által az emberre gyakorolt pszichológiai hatásokat hasznosítják. A kutyák motiválják a résztvevőket a feladatokban történő részvételben, jelenlétük pedig csökkenti a kliensek stressz-szintjét és szorongását (Pászka, 2019). Továbbá a kutyáknak van egy erős spontán figyelemvonzó hatása, ezáltal a gyerekek a kutya jelenlétében fókuszáltabbá válnak, ami a tanulás, a fejlesztés során nagyon fontos. Ez a motiváló, figyelemfelkeltő hatás halmozottan fogyatékos gyerekek esetében is megfigyelhető (Topál és mtsai, 2017).

A kutyával asszisztált foglalkozásokon a kutya legfőbb feladata a résztvevők motiválása: ezt a kutya passzívan, csak jelenlétével, vagy aktívan, feladatokat és utasításokat teljesítve valósítja meg. A fejlesztő foglalkozások további motiváló ereje a pedagógus által alkalmazott játékos szemlélet, valamint a mozgásalapú fejlesztés. A terapeuta által alkalmazott feladatok a résztvevő gyermekek képességeihez igazodnak, így megoldásuk sikerélményt vált ki belőlük (Illés, 2006).

A foglalkozásokat komoly tervezési folyamat előzi meg, hogy az adott klienscsoport a képességeiknek és a meghatározott fejlesztési céloknak megfelelő ellátásban részesüljön. Azonban a kutyával asszisztált fejlesztő foglalkozások spontán módon is hatnak a kliensekre. Ezek közé a hatások közé tartozik az ismeretek bővítése az állatokról és tartásukról, valamint az állatokkal való megfelelő bánásmód elsajátítása. Továbbá a kliensekben fellépő stressz oldása, a szociális kapcsolódás kialakítása és elmélyítése is megjelenik az alkalmazás során: a gyerekek a kutyával való foglalkozást közös élményként élik meg, ami által kapcsolatuk elmélyül. Gyakran a kutya jelenléte katalizálja a kliens és a terapeuta között kialakuló kapcsolódást és a kommunikációs szándékot. A kutyás terápia hat még az empátia készségek fejlődésére, a természet iránti vonzalom, az önbizalom kialakulására és fejlődésére az állat irányítása által, valamint a kutya általi biztonságérzet megtapasztalására (Illés, 2006; Babos, 2013).

A terápiás team tagja a foglalkozást vezető szakember, a vizsgázott terápiás kutya és felvezetője, valamint a segítő(k). A foglalkozást vezető szakember feladata a kliensek képességeinek és fejlesztendő területeinek ismerete, továbbá a megfelelő ellátás megszervezése. A terápiás kutya felvezetője irányítja a kutyát: kedvencére fókuszál és figyelmeztetéseit a foglalkozás során (Illés, 2006; Loványi, 2020). A segítők a gyerekeket támogatják, hogy ők minél aktívabban tudjanak részt venni a terápiás foglalkozásokon. Létszámukat meghatározza a gyerekek száma és támogatási szükségletük (Illés, 2006).

Kutyával asszisztált terápia esetén a fejlesztést ellehetetleníti az asztma, az állatszőr allergia, valamint a légzőszervrendszer betegsége (Pawluczuk és mtsai, 2020). További kontraindikáló tényező lehet a kutyától való nagyfokú félelem is.

Reflexió

Az állatok emberre gyakorolt jótékony hatását már régóta megfigyelték és alkalmazták is különböző helyzetekben az emberek. Azonban a ma állatasszisztált tevékenységekként értelmezett foglalkozási formák megjelenéséről csak a 20. közepétől beszélhetünk, amikor is

elkezdtek kutatni és leírni az ember- állat kötődés, valamint az állatok emberre gyakorolt pozitív és fejlesztő hatásait.

A képzés során, valamint a szekszárdi Csiga-Biga Alapítvány által szervezett tanfolyam keretén belül volt lehetőségem megtapasztalni az állat jótékony hatását a tanulási folyamat során. Az egyetemi órákon Hope kutyus segítette az elméleti és gyakorlati tudásanyagok elsajátítását, míg Szekszárdon már terápiás vizsgával rendelkező kutyusok nyújtottak támaszt és adtak gyakorlási lehetőséget a tanfolyami órákon.

Úgy gondolom, hogy jó lenne, ha minél több ember meg tudná tapasztalni az állat emberre gyakorolt jótékony hatásait. Ennek egyik megvalósulási lehetőségeként látom a különböző állatfajok és az állattal asszisztált tevékenységek bevonását a pedagógia területére, köztük a pedagógiai szakszolgálatok feladatellátásába.

2.1.3. Állatasszisztált tevékenységek bevonása a pedagógiai szakszolgálatok feladatellátásába

Pedagógiai szakszolgálatok működésének bemutatása

Dolgozatomban szeretném megjeleníteni, hogy hogyan lehetne beépíteni a pedagógiai szakszolgálatok ellátásába az állatokkal végzett tevékenységeket. De először szeretném röviden bemutatni ennek az intézménynek a működését.

A pedagógiai szakszolgálatok a köznevelés területén belül elhelyezkedő, állami tulajdonban lévő szolgáltató intézmények. A szervezeti célok szerinti besorolás alapján közszolgálati szervezeteknek számítanak, ugyanis fő feladatuk a közösség szolgálata pedagógiai szakellátás biztosításával (Nagyné, 2019). A szakszolgálati munka célja az igénybe vevők megfelelő megsegítése, amelyet interdiszciplináris és preventív szemlélettel végeznek az itt dolgozó szakemberek (Mile és Kiss, 2022). A 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről meghatározza a pedagógiai szakszolgálatok 9 alapfeladatát, amelyeknek minden olyan 0-23 éves egyén számára térítésmentesen elérhetőnek kell lenniük, akik a járásban (és megyében) lakó-, vagy tartózkodási hellyel rendelkeznek, illetve akik tagjai valamely járási nevelési-oktatási intézménynek (2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről).

A pedagógiai szakszolgálatoknak nem célja a pénzben mérhető haszonszerzés. Tankerületi központok tartják fenn őket, költségvetésüket ők szabályozzák. Működésüket törvényekkel, rendeletekkel a politika határozza meg. Létjogosultságukat az általuk kielégített közösség szükségletei igazolják.

Működésüket szakterületenként létrehozott protokollok határozzák meg, amelyek kitérnek az ellátás céljaira, módszereire és menetére. A pedagógiai szakszolgálatok a problémák feltárásával és azonosításával, valamint az ezekre épülő fejlesztő tevékenységgel foglalkoznak, illetve ezen keresztül követik nyomon a gyermekek fejlődését (Nagyné, 2019)

A pedagógiai szakszolgálatok feladataikat háromféle intézménytípusban végzik. Ezek a következők: székhely-, tagintézmény és a tagintézményhez tartozó telephelyek (például óvodák, iskolák). Szervezeti struktúrájukat nézve kétszintűek. Ez azt jelenti, hogy van egy központi vezetőség, a székhelyintézmény, amely irányítja a megyéhez tartozó fizikailag és földrajzilag távol elhelyezkedő tagintézmények működését (Nagyné, 2019).

A szervezeti kultúra vizsgálata során megállapítható, hogy Handy *Szerepkultúra modellje* mutatja a legnagyobb hasonlóságot a szakszolgálatok működésével. Ennek a szervezeti kultúrának az egyik jellemzője, hogy az ide sorolható szervezetek nagyméretű és bonyolult

szerkezetű intézmények, amelyeket erős tagolódás és hierarchikus szerkezet jellemez (Serfőző, 2017).

Az intézményre, szerkezeti felépítésére jellemző a nagyfokú szabályozottság, melyet a politika határoz meg jogszabályok által. A szerkezeten túl ez megjelenik feladatkörök szigorú meghatározásában és lehatárolásában (Serfőző, 2017). A pedagógiai szakszolgálatok esetében a Szervezeti Működési Szabályzatban részletezik a székhely- és a tagintézmények által folytatott ellátásokat, valamint munkaköri leírásokban rögzítik az alkalmazottak kötelezően elvégzendő feladatait, továbbá protokollok szabályozzák a különböző tevékenységeket, ezzel is keretrendszerbe helyezve a feladatellátást (pl.: Logopédiai Protokoll) (Nagyné, 2019).

A pedagógiai szakszolgálatokban pedagógus munkakörben dolgozók jogszabályi előírás szerint felsőfokú végzettség birtokában alkalmazhatók. A 15/2013. (II.26) EMMI rendelet szakszolgálati területenként szabályozza a képzettségi előírásokat. Továbbá jogszabály által előírt kötelezettség a szakszolgálatokban dolgozó pedagógusok számára a pedagógus szakvizsga megléte, vagyis ennek birtoklásában dolgozhatnak az intézmény alkalmazottaként. Azonban a rendelet módosításával lehetőséget teremtettek azon pedagógusok alkalmazására is, akik nem rendelkeznek szakvizsgával. De számukra előírják a szakvizsga megszerzését, amelyet a munkába lépésüktől számított 5 éven belül kötelezően teljesíteniük kell (Nagyné, 2019).

Feladatellátás területén a székhelyintézmény megyei és fővárosi működési körzetként szakértői bizottsági feladatokat végez: az ő feladatuk a sajátos nevelési igény megállapítása (Nagyné, 2019). Például Tolna vármegyében a Szekszárdi Székhelyintézmény koordinálja a megyében működő 5 Tagintézményt, köztük a munkahelyemet, a Bonyhádi Tagintézményt is. A járási tagintézmények feladata a *Nemzeti Köznevelési Törvény (Nkt.) 18. § (2)* bekezdésében megtalálható valamennyi pedagógiai szakszolgálati feladat hiány nélküli megszervezése és biztosítása. Ezek ambuláns módon, vagyis az intézmény falain belül, valamint utazó ellátás keretében, a gyermekek oktatási és nevelési intézményeiben valósulnak meg. A járási tagintézmények feladatai a következők:

- gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás,
- szakértői bizottsági tevékenység,
- nevelési tanácsadás,
- logopédiai ellátás,
- továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás,
- konduktív pedagógiai ellátás,
- gyógytestnevelés,

- iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás,
- kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása (2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről).

Ezen területek mentén szeretném bemutatni azt, hogy hogyan működhetnének a pedagógiai szakszolgálat feladatellátásában az állatokkal asszisztált tevékenységek.

Állatasszisztált tevékenységek bevonása a pedagógiai szakszolgálatok feladatellátásába és azon belül a logopédiai ellátásba

A pedagógiai szakszolgálati ellátást igénybe vevők gyakran valamely másik társszakma javaslatára érkeznek az intézménybe. Az indikáció háttérében állhat a gyermeket nevelő- oktató pedagógusok meglátása alapján szakértői vizsgálat iránti igény, mely segítségével feltérképezhető a gyermek képességprofilja és ezáltal fény derülhet arra, hogy mi áll az esetlegesen fennálló tanulási nehézség mögött. Gyakran a gyermekorvosok és a védőnők javasolják a pedagógiai szakszolgálat felkeresését a gyermek beszéd- és mozgásfejlődésében jelentkező elmaradások megállapítása, valamint a fejlődés megsegítése céljából (Mile és Kiss, 2022). A Covid-19 járvány következtében egyre több tanuló (gyakran az ő szülei) kérnek segítséget pszichés problémák miatt a pszichológusoktól (Kiss id. Gyarmathy, 2021). Valamint a tankötelezettség változásának következtében egyre többen élnek a tanköteles korú gyermekek vizsgálati lehetőségével, ahol a pszichológusok és a gyógypedagógusok azt vizsgálják, hogy a gyerekek szociálisan és képességeikben érettek-e az iskolakezdésre.

A szakszolgálati tevékenységek nagyrésze ambuláns keretek között a szakszolgálat épületében valósul meg. Azonban bizonyos ellátások, köztük a gyógytestnevelés és a logopédia, általában a gyermekeket nevelő és oktató intézményekben zajlanak.

Az állatok emberre gyakorolt jótékony hatását a pedagógiai szakszolgálatok épületében is ki lehetne használni. Ennek egyik megvalósítási formája lehetne például a folyosókon, a várakozásra kijelölt termekben az akváriumok elhelyezése. Ugyanis kutatások bizonyították, hogy az akváriumban élő halak megfigyelése normalizálja a pulzust és a légzést, továbbá megnyugtatja figyelőit (Becker és Morton, 2002). A folyosókon elhelyezett akvárium a benne élő halakkal az érkező és várakozó családok számára beszélgetési témaként, illetve bizonyos esetekben figyelemelterelésként is szolgálhatna fiziológiai hatásai mellett. Alkalmazása véleményem szerint azért lenne jó, mert csendes, nem zavarja a szakszolgálati munkát, a környezetet széppé teszi, és látványos. Továbbá az akváriumban élő halakat további pedagógiai, terápiás folyamatokba és aktivizálásba is be lehetne vonni. A halak etetésével a felelős állattartás témakörében tudunk beszélgetést kezdeményezni a gyerekekkel, valamint ezt

erősíteni tudjuk bennük. Ezenkívül egy állatról való gondoskodás motiválná a gyermekeket a fejlesztésben és a nevelési tanácsadásban való részvételre. Azonban alkalmazásuk során külön fel kell hívni a gyerekek és szülei figyelmét a helytelen viselkedés (ütögetés, kopogás) elkerülésére, ezáltal tudjuk az állatok jóllétét garantálni.

Az állattal asszisztált tevékenységek alkalmazása során figyelembe kell venni az indikációkat és a kontraindikációkat is. Például az állatszörre allergiás gyerekek fejlesztésében nem szabad kutyát alkalmazni, vagy a kutyával szemben jelentkező nagyfokú félelem esetén sem szabad erőltetni a kutyával való együttműködést a kliensre. Az állatokkal végzett terápiás tevékenységeket szabályok és törvények határozzák meg, amelyekben szerepel, hogy egy kutyát hetente hány órában szabad alkalmazni terápiás tevékenységben. Ezeket az előírásokat a szakembereknek be kell tartani. Továbbá, ha az alkalmazott állat egészségét bármilyen tényező veszélyezteti, akkor annak megszüntetése és az állat szituációból történő kiemelése a felvezető feladata.

A következőkben a szakszolgálat 9 alapfeladatában szeretném bemutatni az állatasszisztált tevékenységek alkalmazási lehetőségeit.

Gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás (a továbbiakban korai fejlesztés):

A korai fejlesztés célcsoportját olyan gyermekek és családjaik alkotják, ahol a gyermek fogantatásától az iskolába lépéséig lévő életszakaszban szükség van speciális megsegítésre és támogatásra (Kereki és Szvatkó, 2015). A korai fejlesztés alkalmazását gyermekorvosi és védőnői javaslatra szokták általában megkezdeni, de a szülő is kérvényezheti. A gyermek atipikus fejlődése esetén szokták igénybe venni, azonban az ellátásra való jogosultság megállapítását szakértői bizottság végzi. A korai fejlesztés 0-6 éves kor között vehető igénybe, 3 éves kor után a gyermek csak úgy részesülhet benne, ha fogyatékosága révén nem tud bekapcsolódni az óvodai nevelésbe. Célja a gyermek fejlődésének elősegítése, a család kompetenciáinak erősítése, valamint a család teljeskörű társadalmi beilleszkedésének megsegítése. A korai fejlesztésben részt vesz a gyógypedagógus, a pszichológus, a konduktor, bizonyos esetekben szakorvosok és gyógytornászok is. A korai fejlesztés keretén belül komplex gyógypedagógiai fejlesztés és tanácsadás, pszichológiai megsegítés, mozgásfejlesztés, a kommunikációs, a nyelvi és a társas készségek fejlesztése történik (Mile és Kiss, 2022).

Úgy gondolom, hogy a korai fejlesztésbe is bevonhatóak az állatok. Az indikációk és kontraindikációk figyelembevételével, valamint a gyermekek diagnózisának és képességeinek ismeretében alkalmazni lehetne a kutyát, a lovat és a nyulat.

A korai életkorban inkább képzett kutyát lehetne alkalmazni aktivitás szintjén: ők motiválnák a gyermeket a mozgásra, mind a mászásban, kúszásban, járásban, de a fogásban és a nyúlásban is. Bundájukat tapintva különböző taktilis ingerekkel gazdagodnának, valamint a kutyák jelenléte jótékonyan hatna a kommunikációs és nyelvi készségek fejlődésére is. Idősebb életkorban, 5-6 évesen, ellenjavaslat hiányában, valamint a gyermek diagnózisát figyelembe véve, gyógypedagógiai lovaglást és hippoterápiát is lehetne alkalmazni esetükben. Továbbá kutyával és nyúllal végzett terápiais tevékenységet is be lehetne építeni ellátásukba.

Szakértői bizottsági tevékenység:

A szakértői bizottság feladata a gyermek komplex pedagógiai- gyógypedagógiai, pszichológiai, valamint szükség szerinti orvosi vizsgálata, amely során a kapott eredményeket és a megfigyeléseiket szakértői vizsgálati véleményben rögzíti. A szakértői bizottság feladata a korai fejlesztésre való jogosultság megállapítása, továbbá a beilleszkedési, a tanulási és a magatartási nehézségek (BTMN), valamint a sajátos nevelési igény (SNI) megállapítása és kizárása (Mile és Kiss, 2022). A szakértői bizottsági ellátásra jogosultak azon 0-3 éves korú gyermekek, akik esetében a korai fejlesztés megállapítása a cél, továbbá az óvodai nevelésre jogosult gyerekek, a tanköteles korúak, valamint a köznevelési rendszerben nappali tagozatos tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulók (Nagyné és mtsai, 2015).

A szakértői vizsgálatokat járási és megyei szinten végzik. 2022. január 1-től minden vizsgálat a járásban indul. Ha felmerül a vizsgált gyermek esetében a sajátos nevelési igény gyanúja, akkor a megyei szakértői bizottság további vizsgálatot folytat ennek megállapítása vagy kizárása céljából. 2019. szeptember 1-ig működtek az országos szakértői bizottságok, amelyek a mozgásszervi, a hallási, látási, valamint a beszéd fogyatékoság megállapítását vagy kizárását végezték, azonban most már megyei szinten megtörténhet ezeknek a fogyatékoságtípusoknak a megállapítása (Mile és Kiss, 2022).

A szakértői bizottsági munkában részt vesz a gyógypedagógus, a pszichológus, a szakorvosok, a gyermek- és ifjúságpszichiáter, a konduktor, a csecsemő- és gyermekgyógyász, valamint a gyermekneurológus.

Tanulmányaim alapján úgy gondolom, hogy ezen a szakterületen is alkalmazhatóak lehetnek az állattal végzett tevékenységek az intervenció és az aktivitás szintjén. A szakértői bizottsági feladatok során az állatok fiziológiás, emocionális és szociális hatásait, valamint a jelenlétük által keltett motiváló erőt lehetne felhasználni. Az állatok jelenlétében a gyermekek pulzusa és légzése normalizálna, szorongásuk csökkenne. A vizsgálati helyzethez pozitív élmények kapcsolódnának, ezáltal a kontrollvizsgálat gondolata sem félemlítené meg a gyermekeket. Az

állatok jelenléte a szülők feszültségét is oldaná, valamint problémáik kifejezésében is segítené őket. Továbbá a vizsgálatot végző szakemberrel való kapcsolatba lépést is elősegítené az állatok jelenléte.

A szakértői bizottsági feladatellátásban jól alkalmazható állat lehetne a nyúl, a kutya és a macska is.

A macskák által végzett terápiás tevékenység (*feline therapy*) kevésbé elterjedt Magyarországon (Budzińska- Wrzesień és mtsai, 2012). Azonban más országokban bevett gyakorlatnak számít a macskák alkalmazása az állatasszisztált tevékenységekben. Hazánkban Bánszky Noémi végez kiképzett macskákkal terápiás tevékenységet.

Nevelési tanácsadás:

Nevelési tanácsadás során a szakszolgálat pedagógiai és pszichológia támogatást, terápiás ellátást biztosít a résztvevő gyermekek, tanulók számára, ezenkívül támogatja a szülőket a nevelésben, a gyermekek pedagógusait munkájukban, és a közöttük megvalósuló kapcsolattartásban. Célcsoportja kevésbé körül határolt: minden olyan 0-23 éves gyermek, tanuló, élhet a nevelési tanácsadás lehetőségével, aki felkeresi a pedagógiai szakszolgálatot és segítséget kér (Mile és Kiss, 2022).

A nevelési tanácsadásban résztvevő szakemberek a gyógypedagógusok, a fejlesztő pedagógusok és a pszichológusok (Mile és Kiss, 2022).

Úgy gondolom, hogy a pedagógiai szakszolgálat ezen feladatellátásába is jól beépíthetők az állattal asszisztált tevékenységek: az intervenció, az aktivitás, a pedagógiai és terápiás foglalkozások. A pszichológiai tanácsadás során bevonható lehet a kutya, a nyúl, a macska, továbbá a ló is, ha lóval mediált pszichoterápia valósul meg, bár ilyen esetben az ellátás áthelyeződne a lovardába. Az alkalmazott állatok jelenlétükkel és az emberre gyakorolt jótékony hatásaival segítik a kliensek élménymegosztását és problémafeldolgozását.

A pszichológusok által vezetett csoportos foglalkozások (pl.: szorongó óvodások számára létrehozott csoport) során állattal asszisztált aktivitást és terápiát is lehetne végezni. Ezek során ismételten az állatok jelenlétére és jótékony hatására építkezve zajlana a kliensek ellátása, amelyben nyulat, macskát és kutyát is jól lehetne alkalmazni.

A pedagógiai célzatú fejlesztések során többfajta állatot is lehetne használni a tanultak gyakorlásához, illetve rögzítéséhez, figyelembe véve a tanuló érdeklődési körét, valamint hangsúlyt helyezve a felelős állattartás fontosságára.

A fejlesztő tevékenységekbe bevonható a nyúl, a kutya és a ló, mint terápiás állat. Segítségükkel valósulna meg a képességfejlesztés. A pedagógiai szakszolgálatoknak szüksége

lenne a kutyával és a lóval végzett terápiás tevékenység megvalósításához lovardákkal és egyesületekkel való kapcsolat kiépítésére. A lovardákban kihelyezetten tudna megvalósulni a nevelési tanácsadás, a szakemberek együttműködésével.

Továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás:

A továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadást a megyei és a fővárosi pedagógiai szakszolgálatok látják el egy kihelyezett intézményben, vagy a megyei és fővárosi szakszolgálat épületében (Burányné és Kun, 2015). Az ellátás keretén belül a szakszolgálati pszichológusok, valamint a tanácsadó pedagógusok feladata a tanuló adottságainak, tanulási képességeinek, érdeklődési körének megismerése és vizsgálata, melynek eredményeképpen segítik a tanulót az iskolaválasztásban. A feladatellátás célcsoportja az általános iskolák és a középfokú intézmények végzős diákjai. De a szakszolgálat dolgozói preventív módon törekszenek kiszélesíteni a célcsoport életkori sávját, hogy a pályaeorientációs tevékenység minél több emberhez eljusson (Mile és Kiss, 2022).

Úgy gondolom a pályaválasztási tevékenységben, és azon belül is a tanulók vizsgálata, valamint a kapott eredmények megbeszélése során lehetne alkalmazni az állatokat és jelenlétük emberre gyakorolt jótékony hatásait. Az állatok segítségével a kliensek könnyebben lépnek kapcsolatba a segítségükre siető szakemberekkel, valamint jelenlétükkel bátoríthatják őket vágyaik és érzéseik kifejtésére.

Konduktív pedagógiai ellátás:

A konduktív pedagógiai ellátást a pedagógiai szakszolgálat feladatellátásában az a szakember biztosítja, aki kizárólag fogyatékos, sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását végzi, ő pedig a konduktor. A konduktív pedagógiai ellátás során a központi idegrendszeri sérült gyermekek és tanulók konduktív nevelése, fejlesztése és gondozása zajlik a Pető-módszer alkalmazásával. Az ellátás megvalósulhat egyéni és csoportos formában, melyben a szülők is aktívan részt vehetnek (Mile és Kiss, 2022).

A konduktor további feladata, hogy kapcsolatot építsen és tartson fenn az általa ellátott gyermekek orvosával, pedagógusaival, gyógypedagógusaival és a szociális területen dolgozó szakemberekkel, mint például a védőnőkkel, így közös erővel együtt próbálják a kliensek számára a legjobb fejlődési lehetőséget biztosítani (Fehér, 2015).

A képzésem szerzett ismereteim alapján úgy gondolom, hogy a konduktív pedagógiai ellátást is színessé lehetne tenni az állatokkal végzett terápiás és pedagógiai tevékenységekkel, valamint aktivitással. Az állatok jelenléte, a velük végzett közös munka motiválná a sérült gyermekeket a fejlődésben, a foglalkozásokon való aktív részvételben, valamint a szakemberekkel, a

segítőkkel és az állattal való kapcsolódásban. Úgy gondolom, hogy a konduktív pedagógiai ellátásban jól alkalmazható lehetne a terápiás kutya nagy mérete és tanulékonyága miatt. Az állattól kért feladatok és azok teljesítése növelné a résztvevők kompetenciaérzését, nyugodt, elfogadó légkört teremtene jelenléte, amely mellett még a kutya emberre gyakorolt jótékony hatásai is érvényesülnének. A kutyával asszisztált konduktívpedagógiai- terápiás foglalkozás segítők jelenlétével kellene megvalósuljon: a terápiás kutya jelenléte, valamint a vele való munka úgy gondolom a segítőkre és a szülőkre is kifejtene jótékony hatásait.

Gyógytestnevelés:

A gyógytestnevelés az oktatási– nevelési intézményben megvalósuló komplex testnevelés tanóra, amely keretén belül egy vagy több meglévő elváltozás célzott terápiája zajlik (Gunda és mtsai, 2015). Azonban a terápiás folyamat mellett preventív és általános célokat is kitűznek a szakemberek a gyógytestnevelés alkalmazásakor. A feladatellátás általános célja a további deformitások elkerülése, a gyermekek testi és lelki egészségének megőrzése a mozgásigény kialakításával és a sportolásra való motiválással, valamint az egészségügyi elváltozásoknak megfelelő ellátás nyújtása. Ezt a fajta feladatellátást gyógytestnevelő tanár végezheti (Mile és Kiss, 2022).

A gyógytestnevelő a gyermekek számára speciális egészségügyi célú testnevelési foglalkozást biztosít, amelyre az iskolaorvos vagy a szakorvos utalhatja őket. A gyermekek és a tanulók ellátása csoportos keretek között zajlik (Mile és Kiss, 2022).

Úgy gondolom, hogy a gyógytestnevelési ellátásban jól alkalmazhatók lehetnének a kiképzett terápiás kutyák, felhasználva motivációs erejüket, valamint tudásukat. A gyógytestnevelés céljaiba jól beleillene az állatok alkalmazása, ugyanis a korrekciós célzatú tevékenységét jól kiegészítené a kutya mozgásra motiváló ereje.

A tevékenységet színessé lehetne tenni a különböző állattal asszisztált feladatok alkalmazásával. Azonban tevékenységek megszervezésekor figyelembe kell venni a csoport és a terem nagyságát: biztosítani kell az alkalmazott állat számára egy pihenő helyet, ahol a feladatok között megpihenhet, valamint ügyelni kell a kutya és a gyermekek egészségének megőrzésére is a balesetek elkerülésével.

Iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás:

Ez a feladatellátási forma különleges, ugyanis a szakszolgálati munka ezen területe az iskolákban és óvodákban dolgozó szakemberekre, pszichológusokra és pedagógusokra koncentrálódik (Mile és Kiss, 2022). A 15/2013. (II.26) EMMI rendelet szerint az iskola- és óvodapszichológiai ellátásban résztvevő pszichológusok koordinátor feladatkört látnak el,

amely során a nevelési- oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok és pedagógusok munkájának segítése és összefogása a céljuk (Szabó és mtsai, 2015; Mile és Kiss, 2022). További feladatuk az egyéni tanácsadási és konzultációs lehetőség biztosítása a hozzáforduló szakemberek és szülők számára (Mile és Kiss, 2022).

Tanulmányaim során szerzett ismereteim alapján úgy gondolom, hogy az iskola- és óvodapszichológiai ellátás keretén belül az állatasszisztált tevékenységek közül az aktivitást lehetne ezen a területen jól alkalmazni. Az állattal asszisztált aktivitás során az állat támogató jelenlétére, valamint az emberre gyakorolt jótékony hatásaira lehetne építkezni, közülük is az emocionális befolyásokra lehetne alapozni. Ugyanis az állat jelenlétében könnyebben nyílnának meg a szakemberek esetmegbeszélés során, vagy a szülők a szülői megbeszélés során. Ezenkívül feszültségoldó szerepüket, valamint az általuk nyújtott elvárásoktól mentes elfogadás megtapasztalását is jól lehetne alkalmazni. Úgy gondolom, hogy az óvoda- és iskolapszichológia területén a kutyát, a macskát és a nyulat lehetne bevonni az ellátás megvalósításába.

Kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása:

A kiemelten tehetséges gyermekek és tanulók gondozása új szakszolgálati feladatként jelent meg 2013-ban. Az ellátásban résztvevő pszichológusok, valamint tehetségfejlesztő szakirányú végzettséggel rendelkező pedagógusok feladata összetett: korai tehetségfelismerést és -azonosítást végeznek, továbbá javaslatot tesznek a tehetséges gyermekek tehetségprogramba történő felvételére, ezenkívül koordinálják a tehetségfejlesztő műhelyek és a bennük dolgozó szakemberek munkáit. Elakadás esetén tanácsadásokat és fórumokat szerveznek, továbbá a szülőket is támogatják. Azonban kiemelendő, hogy a kettős különlegességgel rendelkező gyermekekre és tanulókra nagyobb figyelmet fordítanak. Ők azok a kliensek, akik esetében a sajátos nevelési igény vagy a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség mellett tehetséget azonosítottak a szakemberek (Mile és Kiss, 2022).

A tehetségazonosítás folyamatában, valamint a koordinátor feladatok ellátásában az állatokkal végzett aktivitás, intervenció jól alkalmazható lehetne. Ebben a feladatellátásban is az állatok jelenlétére, az abból eredő jótékony impulzusok emberre gyakorolt hatásait tudná az ellátásban részesülő gyermek és pedagógus jól alkalmazni. Jelen ellátásban is a kutya, a macska és a nyúl bevonását tudnám elképzelni.

Logopédia:

A *Köznevelési Törvény 18. § (2) e) pontjában* leírtak szerint a logopédiai tevékenység célcsoportjába azok a gyermekek és tanulók tartozhatnak, akiknél a „logopédiai ellátás feladata

a beszédindítás, a hang-, beszéd-, és nyelvfejlődési elmaradás, a beszédhibák és a nyelvi-kommunikációs zavarok javítása, a diszlexia, a diszortográfia, a diszgráfia, a diszkalkulia kialakulásának megelőzése a beszéd technikai és tartalmi fejlesztését szolgáló logopédiai terápiás foglalkozáson” (Torda, 2015, 14).

A logopédiai ellátás folyamata a szűrésből, a részletes logopédiai vizsgálatból, a fejlesztésből, terápiából és az értékelésből áll. A logopédiai ellátás egyéni vagy csoportos formában valósulhat meg a pedagógiai szakszolgálat épületében ambulánsan, vagy a gyermek, tanuló oktatási, nevelési intézményében (Torda, 2015).

Jogszabályi előírás szerint kötelező a logopédusoknak a három- és az ötéves korú gyermekek logopédiai szűrését elvégezni. A hároméves gyermekek esetén a nyelvi fejlettséget, míg az ötéves gyerekek esetében a nyelvi fejlettség mellett az artikulációs hibák fennállását és/ vagy kizárását, valamint az olvasás- és íráskészséget vizsgáljuk. Logopédus végezheti a logopédiai ellátást, amelyben olyan 0-23 éves fiatalok ellátását végezzük, akik esetében elmaradást észlelünk a szűrések során, valamint akik valamilyen logopédiai problémával keresik fel a pedagógiai szakszolgálatot. Ilyenkor további logopédiai vizsgálatokat végzünk, majd a kapott eredményeket logopédiai vizsgálati véleményben rögzítjük. Ezenkívül, ha a vizsgálati eredmények megkövetelik, akkor kezdeményeznünk kell a gyermek komplex pedagógiai- gyógypedagógiai- pszichológiai vizsgálatát a járási pedagógiai szakszolgálaton. A logopédusok további feladata a kliensek szüleivel és pedagógusaival, valamint a gyermeket ellátó szakemberekkel (gyógypedagógus, gyógytestnevelő, pszichológus...) és szakorvosokkal (fül- orr- gégeész, foniáter...) való kapcsolattartás és együttműködés (Torda, 2015).

A pedagógiai szakszolgálat logopédusa nem láthat el a logopédiai ellátás keretén belül a beszéd fogyatékos gyermekeket és tanulókat (Torda, 2015). Azonban bizonyos feladatellátások keretén belül, például a korai fejlesztésben és a konduktív pedagógiai ellátásban az ellátást végző szakemberekkel együttműködve részt vehet a beszéd fogyatékos kliensek megsegítésében (Fehér, 2015; Kereki és Szvatkó, 2015).

A logopédiai protokoll magába foglalja a logopédiai ellátás infrastrukturális szükségleteit, ám ezek meghatározásában a pedagógiai szakszolgálat épületében, ambuláns keretek között megvalósuló logopédiai ellátást vette a szerző alapul (Torda, 2015). Napjainkban a logopédiai ellátás leginkább az oktatási és nevelési intézményekben valósul meg, ahol nem minden esetben tudják az intézmények a protokoll által előírt nagyságú és felszereltségű termeket, valamint az ellátáshoz szükséges bútorzatot biztosítani. Ezek a tényezők befolyásolják munkánkat a csoportalakításban, a módszerek és a feladatok kiválasztásában és alkalmazásában.

A tanulmányaim során szerzett ismereteket mindig is a logopédiai ellátás területére illesztve próbáltam beépíteni és hasznosítani, ugyanis úgy gondolom, hogy az állatokkal végzett közös tevékenység elősegítené munkám hatékonyságának növelését.

Véleményem szerint az állatasszisztált tevékenységek közül az intervenciót, az aktivitást és a terápiás foglalkozást lehetne jól alkalmazni a logopédiai ellátás területén. Továbbá úgy gondolom, hogy a kutyát, a lovat és a nyulat tudnánk felhasználni a fejlesztési célok elérésére. Azonban felhasználásuk előtt fel kell mérni a logopédiai terem nagyságát, a résztvevő csoport és a segítők létszámát, valamint az állattal végzett terápiák kontraindikáló tényezőinek fennállási lehetőségét: például az állatszőr allergia és az alkalmazott állatoktól való nagyfokú félelem fennállásának lehetőségét, amely rögtön kontraindikálja az állattal való közös munkát.

Szakszolgálati logopédusként legtöbbször *az artikulációs és fonológiai zavarok* meglétével, *a nyelvi késéssel*, valamint *a beszédészlelés és -értés nehézségeivel* találkozok mindennapi munkám során. Ezek a napjainkban megjelenő legáltalánosabb logopédiai kórképek.

Az artikulációs és fonológiai zavarok a gyermek beszédében megjelenő hangcserék révén, és ezáltal annak nehezen történő megértése által jelentkező probléma, amelyet régebben pöszeségnek hívtak. Terápiája meghatározott lépésekből áll, amelyek betartásával a hangcserék és -torzítások megszüntethetők. A terápia fontos eleme a tükör, amely segítségével a gyerekek megfigyelik a logopédus által helyesen képzett beszédhanghoz tartozó száj- és nyelvállást, valamint saját ejtésük ellenőrzésével begyakorolják, majd felügyelik a helyesen képzett hangok ejtését. A logopédiai ellátás ezen terápiájába jól beépíthető a terápiás kutya és felvezetőjének munkája. A szájkörüli izmok megfelelő működéséhez szükséges a nagymozgások fejlesztése is, amely az állatokkal végzett terápiás tevékenységek egyik fontos alappillére. Az izmok felett tapasztalt nagyobb kontroll hatással van a száj körüli izmok pontosabb mozgására, ami pozitívan befolyásolja a beszédprodukción (Babos, 2013). Ezenkívül a kutyát jól lehetne alkalmazni a terápiát elősegítő feladatokban, például az auditív figyelem fejlesztésében, de a beszédhangok gyakorlása során motiváló erőként is fel lehetne használni jelenlétét, mellyel a helyes ejtés alkalmazására ösztönöznék a gyerekeket.

A nyelvi késés a nyelvfejlődésben jelentkező elmaradás, amelyet a hároméves óvodába lépő gyermekek körében állapítunk meg. Késés mutatkozhat a szókincs és/ vagy a mondatalkotás és/ vagy a nyelvhasználat területén. A nyelvfejlődési elmaradás legszembetűnőbb tünete, hogy a gyermek nem, vagy alig beszél, gesztusokkal érteti meg magát. Ezen gyermekek körében beszédindítást végzünk, amely során a beszédhez szükséges alapképességeket, nagymozgáson keresztül pedig a szájkörüli izmok fejlesztését végezzük, kiegészítve a szókincsfejlesztéssel. A nyelvi késést mutató gyermekek körében a szakemberek gyakran lóval asszisztált terápiás

ellátást alkalmaznak a beszéd elindításának céljából. A lóval végzett terápiás foglalkozások beszédfejlesztő hatása a mozgás és a gondolkodás fejlődésében valósul meg. A ló, mint ko-terapeuta vesz részt a feladatban: motiválja a gyermeket a kommunikációra, valamint a foglalkozások során gazdagítja a gyermek aktív és passzív szókincsét. Az egyenletes lépésben végzett tevékenység során a gyerekek a ló hátán ellazulnak, feloldódnak és ezáltal könnyebben alkalmazzák a szóbeli kommunikációt (Klausz, 2016).

Azonban nyelvi késés esetén a kutyát is lehetne alkalmazni a terápiás folyamatban.

A *beszédészlelés és -értési nehézség* egy fontos ellátási területe a logopédiának, ugyanis ezek a területek a beszéd egyik fontos egységei. Az ember a hallása segítségével tanul meg beszélni, ezért fontos, hogy hallása ép legyen és beszélő közegben fejlődjön (Klausz, 2016).

A nyelvelsajátítás során a gyermek először megtanulja az anyanyelvének hangzókészletét, amelyekből hangkapcsolatokat, majd szavakat épít és ezekből passzív és aktív szótárat képez. Megismeri a nyelvtani szabályokat és mondatokat kezd alkotni. A szabályok alóli kivitelekkel is megismerkedik és azok segítségével egyre hosszabb mondatokat alkot. Végezetül a nyelvet különböző kommunikációs célok kifejezésére is megtanulja alkalmazni (Klausz, 2016). Azonban a beszédészlelési és -értési nehézségek akadályozzák ennek a folyamatnak a beteljesedését. Azok a gyerekek, akik ezzel a logopédiai diagnózissal rendelkeznek, gyakran hangpárokat cserélnek, szókincsük szegényes, mondatalkotásuk nyelvtanilag helytelen, emiatt gyakran érthetetlen kommunikációjuk. Azonban logopédiai megsegítéssel fejleszthetők ezek a területek. Kutyával és nyúllal tovább lehetne színesíteni ezt a terápiás formát. Az állatokkal való közös munka bővítené a gyermekek szókincsét, a mondatalkotás gyakorlásával a nyelvtani szabályok is rögzülnének esetükben. Továbbá az állat jelenléte motiválná őket a feladatvégzésre, jelenlétükkel az elvárásoktól mentes szeretet érzését tudnák megélni. A kutyával végzett terápiás tevékenységek során az állat irányítása által kompetenciaérzésük fejlődne.

A *dadogás és a hadarás* a beszédprodukciós zavarok megjelenési formái (Gerliczkiné, 2015). Ellátásuk egyéni és csoportos terápiás formában, a pszichológussal szorosan együttműködve szokott megvalósulni a pedagógiai szakszolgálatok feladatellátási körében.

Dadogás és hadarás során a beszéd összerendezettségében zavarok lépnek fel, melyek az ütem és ritmus felbomlásában nyilvánulnak meg (Gerliczkiné id. Lajos 2015). Többfajta dadogás típust különböztetünk meg attól függően, hogy a beszéd folyamat mely szakaszában jelentkezik a megakadás. Ezek lehetnek: a klónusos, a tónusos és a tonó-klónusos dadogás (Gerliczkiné, 2015).

Az állatokkal végzett tevékenységek közül az aktivitást, az intervenciót és a terápiás foglalkozást lehetne alkalmazni dadogás és hadarás fennállása kapcsán. Az állatok jelenléte oldaná a kliensek feszültségét, simogatásuk által feloldódnának. Az állat feltétel nélküli szeretetének megtapasztalása révén bátrabban mernének megszólalni. Az állatok jelenlétének jótékony hatásai segítenék önbizalmuk megerősödését. Szerintem dadogás és hadarás esetén jól alkalmazható lenne a terápiás kutya, a macska és a nyúl, azonban Gerliczkiné cikkét olvasva a ló által asszisztált tevékenységek dadogók megsegítésére irányuló ellátása is jól használható lenne.

Gerliczkiné Schéder Veronika több kutatást is végzett a lóval asszisztált terápiás foglalkozások és a dadogás hatékony kezelése kapcsán. A 2015- ben publikált esetismertetésében a ló mozgásából eredő serkentő hatások és a dadogás tüneteinek enyhülése között kereste a kapcsolatot. Az elért eredmények alapján megállapította, hogy a ló mozgásából eredő stimulációk pozitívan hatnak a finom mozgásokra, köztük a beszéd finommotoros mozgására, és ez elősegíti a dadogás megjelenésének csökkenését és a beszédprodukciónak harmonizálódását (Gerliczkiné, 2015).

Reflexió

A pedagógiai szakszolgálatokat azért hozták létre, hogy minden gyermek, tanuló és fiatal számára térítésmentesen elérhetőek legyenek a fejlődést és támogatást nyújtó szolgáltatások. A különböző feladatellátási területek tevékenysége megköveteli a szakemberek együttműködését, hogy az általuk ellátott gyermekek és tanulók fejlődését a legjobban tudják támogatni. Ebbe a munkába úgy gondolom, hogy beilleszthető lehetne az állatokkal végzett tevékenységek köre, ugyanis bevonásukkal még jobban tudnánk támogatni az ellátásra váró fiatalokat.

Portfólióm terjedelmének vége miatt nem jelenítettem meg az összes beszédkórképet a logopédia területén. Azonban a fentebb felsorolt beszédkórképek kapcsán is látható, hogy igenis lenne helye az állatokkal végzett terápiás tevékenységnek a pedagógiai szakszolgálat feladatellátásában.

2.1.4. Terápiás kutyák alkalmazása a logopédiai ellátásban (óratervek – 2 db)

I. Foglalkozás tervezet

Gyógypedagógus - logopédus: Nász – Schumacher Nóra

Csoport: Nyelvi késést mutató kiscsoportos óvodások

Csoport létszáma: 3 fő

A foglalkozás anyaga: Beszédkedv felkeltése, motiválás a beszédalapú kommunikációra; szókincsbővítés- és aktivizálás; szóelőhívás; finommotorika fejlesztése mondókával, mozgással; fújógyakorlatok és artikulációs mozgásügyesítés; szókincsbővítés és -aktivizálás tárgy-kép egyeztetés során; kérés gyakorlása

A foglalkozás célja: Beszédkedv felkeltése, motiválás a beszédalapú kommunikációra, szókincsbővítés és -aktivizálás, finommotorika fejlesztése

Felkészülésnél felhasznált szakirodalom:

- Bittera T. & Juhász Á. (2002). *Én is tudok beszélni* (pp. 25-26). Budapest: Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó Zrt.
- Szabó Sz. (2019). *Látogatás a beszéd birodalmába*. Budapest: Pirkadat 2003 Bt.

Fejlesztendő területek:

- szociális képességek: kapcsolatfelvétel, köszönés, együttműködés, kérés, utánzás;
- mozgás-beszéd-ritmus integráció, beszédkedv felkeltése;
- mozgásutánzás és -kivitelezés;
- artikulációs mozgásügyesítés;
- finommotorika; színismeret elmélyítése;
- türelem, kivárási képessége;
- szókincsbővítés és -aktivizálás

Terápiás segítő állatfelvezető: Sz. Bettina

A foglalkozást segítő kutya: Szofi

Megjegyzés: Az órát állat asszisztált foglalkozás keretében tartjuk.

Foglalkozástervezet

Lépések, tevékenységek	Kiemelt készség, képesség	Tanulásszervezés		Eszköz	Idő
		Munkaformák	Módszerek		
<p>I. Bevezető rész:</p> <p>1. Köszöntés A gyerekek a padon ülve várják Szofit. Majd simogatással és szóbeli üdvözléssel köszöntik őt. A szóbeli üdvözlést Szofi irányításra történő vakkantásával motiváljuk. Példát nyújtva én is köszönök Szofinak és megsimogatom.</p>	<p>kapcsolatteremtés képességének fejlesztése, figyelem felkeltés, motiválás a verbális és nonverbális kapcsolatfelvételre, szociális készségek fejlesztése</p>	<p>egyéni munka a kutya aktív</p>	<p>közlés, motiválás, cselekedtetés, megsegítés, differenciált segítségnyújtás, példanyújtás</p>	<p>jutalomfalat, póráz, pad</p>	<p>5 perc</p>
<p>2. A tanulók kutya iránti igényének kielégítése: mozgás-beszéd-ritmus integráció mondókázás révén Szofi táskájába képeket teszünk, amihez az elmúlt tanév során mondókákat és verseket társítottunk. A gyerekek egyenként kihúznak</p>	<p>mozgás-beszéd-ritmus integráció fejlesztése, mozgástervezés- és kivitelezés fejlesztése, szem-kéz koordináció fejlesztése, taktilis észlelés fejlesztése motiváció a feladatvégzésre;</p>	<p>csoportos munka a kutya aktív</p>	<p>felidézés, cselekedtetés, megbeszélés, gyakorlás, segítségnyújtás, ellenőrzés, példanyújtás</p>		<p>5 perc</p>

<p>Szofi táskájából 1-1 képet, majd közösen elmondjuk a képekhez tartozó verseket és elvégezzük a hozzájuk tartozó mozgásokat is.</p> <p>Szofi lefekszik a gyerekekkel szemben és figyeli őket, ellenőrzi a munkájukat. A harmadik mondóka végén megsimogatjuk Szofit.</p>	<p>kapcsolatkialakítás a terápiás kutyával; empátiás készség fejlesztése az óvatos mozdulatok alkalmazásakor</p>				
<p>II. Fő rész</p> <p>1. Fújógyakorlatok:</p> <p>Buborékfújó segítségével buborékokat fújnak a gyerekek felváltva. Az adott körben buborékot nem fújó gyermek tapsolással és a buboréokra lépéssel pukkanasztja ki azokat.</p> <p>Szofi nézi a gyerekek munkáját.</p> <p>Majd lehasalnak a földre felváltva és Szofinak fújnak</p>	<p>artikulációs mozgásügyesítés- a szájkörüli izmok finommozgásának fejlesztése, célzott fújás gyakorlása. Szem-kéz, szem-láb koordináció, figyelem és koncentráció fejlesztése</p>	<p>frontális és egyénimunka a kutya kezdetben passzív, majd aktív</p>	<p>játék, motiválás megbeszélés, cselekedtetés, gyakorlás, segítségnyújtás</p>	<p>buborékfújó, törlerongy, pingpong labdák, matrac</p>	<p>5 perc</p>

<p>pingpong labdákat: Szofi az orrával visszalöki őket.</p> <p>2. Artikulációs mozgásbázis ügyesítése állathangutánzással: A gyerekek leülnek a tükör elé. Szofi táskájának jobb oldali zsebébe állatképeket teszünk, amelyeket a gyerekek kihúznak, megneveznek és hallás alapján hangjukat leutánozzák.</p> <p>Szofi a gyerekek mellett pihen.</p> <p>3. Színegyeztetés csipeszeléssel egybekötöttén: A gyerekekkel körbe üljük Szofit. Színegyeztetést végzünk a csipeszek és kendők segítségével. Szofi</p>	<p>artikulációs mozgásügyesítés tükör előtti kontroll helyzetben, szókincsbővítés és -aktivizálás, beszédészlelés, hangutánzás fejlesztése, mozgástervezés és -kivitelezés, finommotorika fejlesztése.</p> <p>színek felismerése és egyeztetése, szókincsbővítés és -aktivizálás, szóelőhívás, finommotorika, szem-kéz</p>	<p>frontális és egyéni munka a kutya a képek behozatalakor aktív, majd pihen</p> <p>frontális és egyéni munka a kutya aktív</p>	<p>cselekedtetés, instruálás, ellenőrzés, értékelés, segítségnyújtás, motiválás.</p> <p>cselekedtetés, ellenőrzés, gyakorlás, motiválás, segítségnyújtás</p>	<p>tükör, székek, Szofi táskája, állatkártyák</p> <p>színes csipeszek és kendők</p>	<p>5 perc</p> <p>5 perc</p>
---	--	---	--	---	-----------------------------

<p>szőrére csipeszeljük a színes kendőket és a csipeszeket.</p> <p>4. Szókincsbővítés és -aktivizálás tárgy-kép egyeztetés során:</p> <p>Szofi a kosarában 20 darab kisméretű tárgyat hoz. A gyerekek jutalomfalattal jutalmazták.</p> <p>Majd a tárgyakat egyesével kivesszük a kosárból és a gyerekek megnevezik azokat. Végül a tárgyakat képekhez illesztjük (kép-tárgy egyeztetés)</p> <p>A kérést is gyakorolják a gyerekek: egymástól kérik el az asztalon található tárgyakat az elpakolás során.</p>	<p>koordináció, taktilis észlelés fejlesztése</p> <p>szókincsbővítés és -aktivizálás, szóelőhívás, vizuális észlelés fejlesztése, kifejezőképesség fejlesztése</p>	<p>frontális és egyéni munka</p> <p>a kutya aktív</p>	<p>cselekedtetés, kérdezés, megnevezés, utánmondás, ellenőrzés</p>	<p>Tárgyak: asztal, szék, tányér, kanál, villa, pohár, póló, nadrág, papucs, cipő, maci, kabát, könyv, ceruza, olló, ecset, festék, sapka, kesztyű, busz</p> <p>És a hozzájuk tartozó képek.</p>	<p>15 perc</p>
--	--	--	--	--	----------------

<p>III. Befejező rész</p> <p>1. A foglalkozás értékelése és elköszönés a kutyától jutalomfalattal:</p> <p>Értékeljük a gyerekek órai teljesítményét. Majd minden gyerek kér egy feladatot Szofitól (ül, pacsi, vakkant). Jutalomfalattal és simogatással köszönik meg a közös játékot.</p>	<p>önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása, kifejezőképesség fejlesztése, szociális készségek fejlesztése</p>	<p>csopartos munka a kutya aktív</p>	<p>értékelés, visszajelzés</p>	<p>jutalomfalat</p>	<p>5 perc</p>
--	---	---	--------------------------------	---------------------	---------------

A foglalkozáson felhasznált mondókák:

1. „Nyuszi fülét hegyezi/ *A két tenyerünkkel nyuszifület mutatunk./*
A bajuszát pederi./ Bajuszpödörést imitálunk./
Répát eszik rop-rop-rop,/ A szánkkal evést szimulálunk./
Nagyot ugrik hopp-hopp-hopp. /3-at ugrunk páros lábbal./
Megtekintés helye: <https://dajkalo-hu.webnode.hu/nyuszi-fulet-hegyezi/>
2. *Biciklire szálltam, megfájdult a hátam /A földön ülve biciklizünk a lábunkkal, majd felállunk és a derekunkat simogatjuk/*
Repülőre ültem, nagyon megszedültem. /A karjainkkal oldaltartásban repülő utáncunk/
Csónakkal mentem, ajaj, vizes lettem, /Evezést imitálunk, majd megrázzuk a kezeinket és a lábunkat/
Most már tudom, ha sietek, mindig gyalog megyek. /Lépkedünk egyhelyben/
Megtekintés helye: http://users.atw.hu/csupamoka/index_elemei/Page861.htm
3. „Mit csinál a két kezem? /A gyerekek mindkét kezüket a magasba emelik./
Simogat kedvesen. /A kutyát két kézzel simogatják úgy, hogy mindenki hozzáférjen./
Mit csinál a két kezem? /A gyerekek mindkét kezüket a magasba emelik./
Ütöget mérgesen. /Finoman megpaskolják a kutyát./
Mit csinál a két kezem? /A gyerekek mindkét kezüket a magasba emelik./
Csiklandoz viccesen. /Csiklandozó mozdulat a kutya különböző testrészein./
Mit csinál a két kezem? /A gyerekek mindkét kezüket a magasba emelik./
Csipked hegyesen. /Finom csipkedő mozdulat a kutya különböző testrészein./
Mit csinál a két kezem? /A gyerekek mindkét kezüket a magasba emelik./
Táncol ügyesen. /Megforgatják a kezüket, hajladoznak./
Mit csinál a két kezem? /A gyerekek mindkét kezüket a magasba emelik./
Te is tudod, mondd velem! /A gyerekek egymásra mutatnak./
Simogat kedvesen.
Ütöget mérgesen.
Csiklandoz viccesen.
Csipked hegyesen.
Táncol ügyesen.”

Megtekintés helye: <https://www.nagyszuloklapja.hu/jatek-az-unokaval/3282/mit-csinal-a-kis-kezem-egyszeru-de-hatekony-fejleszto-jatek-ovisoknak-hogy-jobban-menjen-majd-az-iras-az-iskolaban.html>

Reflexió

Jelen óratervezetemet a képzés során készítettem az *Állatasszisztált nevelés- oktatás és szabadidő* tárgy teljesítéséhez. Foglalkozástervezetemben egy már zajló terápiás csoport fejlesztési lehetőségét mutattam be. A megjelenített csoportban 3 nyelvi késést mutató, kics csoportos óvodás gyermek logopédiai fejlesztését végzem egy terápiás kutya és felvezetője segítségével. A foglalkozás a kivitelezési lehetőségek hiányából nem valósult meg, de úgy gondolom, hogy a képzés során elsajátított elméleti tudás gyakorlatba való átültetésének egy jó kezdeti lépése az óratervem bemutatása.

Az általam választott logopédiai csoport, egy nyelvi késést mutató, nem vagy alig beszélő gyermekekből álló csoport, akik bevonhatóak az állatasszisztált terápiás ellátásba, mivel az állat jelenléte és a vele való közös munka motiválja a gyermekeket a közös tevékenykedésre, valamint a szóbeli és a nonverbális kommunikáció alkalmazására.

A tervezet készítésekor egy megkezdett terápiás tevékenység tanév végéhez közeli foglalkozásának kivitelezését terveztem meg, melyben a tanév során megvalósult fejlesztés eredményei már megjelennek: a gyermekek több mondókát és verset ismernek már, valamint képesek a hozzájuk tartozó mozgások végzésére is. Képesek képek és tárgyak, valamint az alapszínek megnevezésére és azonosítására, továbbá a szájkörüli izmok bizonyos finommotorikus mozgásainak kivitelezésére.

A foglalkozást három részre osztottam: bevezető, fő és befejező részre. Tervezésekor figyeltem arra, hogy az órát keretbe helyezzem, emiatt nyitó és záró feladatot alkalmaztam. Ezáltal lehetőséget teremttem a kapcsolatfelvétel és -kialakítás gyakorlására, valamint az elköszönésre. Ezek az egységek fontos részei az emberi kommunikációnak, ezért is jó, hogy tervezetemben a gyerekek gyakorolni tudják a kutya bevonásával.

A foglalkozás fő részében valósul meg a logopédiai ellátás feladata az artikulációs mozgásbázis fejlesztése különböző játékos gyakorlatok által, valamint az aktív és a passzív szókincs bővítése és a képességfejlesztés. A feladatok tervezésekor törekedtem azok komplex szemléletmóddal való összeállítására, így az egyes feladatok több képességet is fejlesztenek. Például a fújógyakorlatok alkalmazása során a gyerekek artikulációban résztvevő izmai mellett a szem-kéz, szem-láb koordinációt is fejlesztettem, míg a fújó- várakozó szerepek váltakozásának segítségével, valamint a kutya által visszagurított labda segítségével a

kommunikáció kölcsönösségét tapasztalhatták meg a gyerekek. Vagy a színekkel való közös tevékenység során a színegyeztetést, a színek megnevezését gyakoroltuk a kéz finommotoros mozgásának fejlesztésével és a különböző taktilis ingerek megtapasztalásával. Ezeken kívül az auditív, a vizuális figyelem, az emlékezet, a beszédértés, valamint a vizuális észlelés és differenciálás fejlesztése is megjelent.

A tervezet alkalmazásával nevelési célom a gyermekek beszédkedvének felkeltése, a beszédre való motiválás, valamint a szóbeli kommunikációhoz szükséges képességek fejlesztése és a szókincsbővítés.

A tervezet megvalósítása során szükségesnek tartom legalább egy segítő (szülők, pedagógiai asszisztens) bevonását, hogy segítségével a gyermekek egyéni képességeikhez mérten tudjanak dolgozni a foglalkozás során. Továbbá nekem is, mint terapeutának alkalmaznom kell a differenciálást, amely során a gyerekeket egyéni szükségleteiknek megfelelően kiválasztott feladatokkal és utasításokkal segítem. Ezenkívül a terápiás kutya felvezetőjével való maximális együttműködésre kell törekednem.

Az alkalmazott eszközök és képek kiválasztásakor törekednem kell arra, hogy azok foglalkozáson résztvevő gyermekek életkorához és képességeihez jól alkalmazkodjanak.

Végezetül úgy gondolom, hogy egy érdekes és hasznos fejlesztő foglalkozást állítottam össze, amelynek kipróbálást szeretném minél hamarabb véghez vinni.

II. Foglalkozás tervezet

Gyógypedagógus - logopédus: Nász – Schumacher Nóra

Csoport: Beszédészlelési és beszédértési nehézséget mutató nagycsoportos óvodások

Csoport létszáma: 4 fő

A foglalkozás anyaga: finommotorika fejlesztése mondókával, mozgással; hallási figyelem fejlesztése különböző játékokkal; szókincsbővítés és -aktivizálás képek segítségével, fonológiai tudatosság fejlesztése; artikulációs mozgásügyesítés fújógyakorlattal; szituációgyakorlat keretén belül a helyes mondataalkotás gyakorlása

A foglalkozás célja: Játékosan fejleszteni a beszédészlelési és beszédértési képességet; motiválás a feladatvégzésre; szituációgyakorlat keretén belül kifejező képesség fejlesztése; szókincsbővítés és aktivizálás

Fejlesztési célok:

- motiváció
- mozgás-beszéd-ritmus integráció
- szociális készségek fejlesztése: kapcsolatteremtés, - fenntartás; együttműködés készsége
- hallási figyelem fejlesztése
- beszédészlelés és beszédértés fejlesztése
- fókuszált figyelem kialakítása és fenntartása, gátló funkciók fejlesztése
- szókincsgyűjtés: szókincsbővítés és -aktivizálás
- főfogalom alárendezés
- adekvát kommunikáció alkalmazása
- udvarias viselkedés megerősítése, gyakorlása; illemszabályokkal való megismerkedés
- reális énkép kialakítása, önértékelés, szabálytudat fejlesztése

Felkészülésnél felhasznált szakirodalom:

- Lakos J. (2016). Varázsmancsok, Budapest: Azúr Segítőkutya Egyesület
- Lakos J. (2019). Varázsmancsok II. – A játék folytatódik! Budapest: Azúr Segítőkutya Egyesület
- Lakos J. (2019). Varázsmancsok III. – Mancsot bele! Budapest: Azúr Segítőkutya Egyesület

Terápiás segítő állatfelvezető: Sz. Bettina

A foglalkozást segítő kutya: Szofi

Megjegyzés: Az órát állat asszisztált foglalkozás keretében tartjuk.

Lépések, tevékenységek	Kiemelt készség, képesség	Tanulásszervezés		Eszköz	Idő
		Munkaformák	Módszerek		
<p>IV. Az eszközök előkészítése</p> <p>Felkészülés a foglalkozásra. Eszközök előkészítése. Terápiás hám feladása a kutyára.</p>	figyelem felkeltése és fókuszálása; rendre és pontos munkára való nevelés	csoporthmunka a kutya passzív			3 perc
<p>V. Bevezető rész:</p> <p>1. Köszöntés</p> <p>A gyerekek pacsit vagy ugatást kérnek a kutyától, majd jutalomfalattal kedveskednek az elvégzett feladatokért. Megbeszéljük, hogy nyitott tenyérből vagy dobással adják a kutyusnak a falatot.</p>	szociális készségek fejlesztése, kapcsolatteremtés képességének fejlesztése	egyéni munka a kutya aktív	megbeszélés, instruálás, megsegítés, differenciált segítségnyújtás	jutalomfalat, póráz	2 perc
<p>2. A tanulók kutya iránti igényének kielégítése: mozgás-beszéd-ritmus integráció</p>	mozgás-beszéd-ritmus integráció fejlesztése, mozgástervezés- és kivitelezés fejlesztése, szem-kéz	csoporthmunka a kutya passzív	megbeszélés, instruálás, közös tevékenykedés, megsegítés, differenciált segítségnyújtás		5 perc

<p>mondókázás révén</p> <p>A kutyát körbe üljük és egy mondókát mondunk el kétszer, miközben a hozzátartozó kézügyesítő gyakorlatokat végezzük. Másodsorra jelzésre hangosan, majd halkán mondjuk együtt a mondókát.</p>	<p>koordináció fejlesztése, taktilis észlelés fejlesztése</p>				
<p>VI. Fő rész</p> <p>1. Nagymozgás, és hallási figyelem fejlesztése szoborjátékkal</p> <p>A gyerekek a teremben mozognak, majd a kutya vakkantására mozdulatlaná válnak. Az egyensúlyát elvesztő, megmozduló gyerekek leülnek a padra és onnan szurkolnak tovább a még versenyben lévő társaiknak.</p>	<p>hallási figyelem, szabálytudat, fókuszált figyelem fejlesztése, gátló funkciók fejlesztése, mozgástervezés és -kivitelezés fejlesztése, szociális készségek fejlesztése</p>	<p>egyénimunka a kutya aktív</p>	<p>játék, instruálás, ellenőrzés, értékelés, motiválás</p>		<p>5 perc</p>

<p>2. Névsuttogó játék</p> <p>A terapeuta suttogva megnevezi a gyerekeket. Aki hallja a nevét leül a szőnyegre és pacsit kér a kutyától, illetve megsimogatja őt.</p>	<p>hallási figyelem, fókuszált figyelem, szociális készségek fejlesztése</p>	<p>egyéni munka a kutya aktív</p>	<p>instruálás, aktivizálás, játék, megsegítés, bemutatás</p>	<p>szőnyeg</p>	<p>2 perc</p>
<p>3. Komplex nyelvi fejlesztés</p> <p>A kutya által behozott képek nevének megbeszélése, illetve ezen eszközök, tárgyak használatának megbeszélése történik. Majd azt követően a képek nevének szótagolása a gyerekek feladata. A szavak szótagszámát mennyiségegyeztetés keretén belül a kép alatt korongokkal vagy pálcákkal jelöljük. Ha a mennyiségegyeztetésben tévednek, a kutya segít</p>	<p>szókincsgyűjtés, szókincsbővítés és -aktivizálás, hangtani tudatosság fejlesztése, számlálás és mennyiségegyeztetés fejlesztése, figyelem, rövidtávú emlékezet fejlesztése, főfogalom alárendezés, auditív figyelem és emlékezet fejlesztése</p>	<p>csoportmunka és egyéni munka A kutya aktív a képek behozatalakor és a gyerekek megsegítésekor. Ha a gyerekek nem igényelnek segítséget passzív a kutya.</p>	<p>instruálás, megbeszélés, kérdés, aktivizálás motiválás, bemutatás, megsegítés</p>	<p>kosár képek korongok és pálcák</p>	<p>10 perc</p>

<p>nekik: annyit vakkant, ahány szótagból áll a szó. Alkalmazott szavak: póráz, nyakörv, kutyaház, labda, csont, tál, kutyatáp, fésű, sampon, hám. Nem szótagoljuk az összes szót.</p> <p>A feladat levezetéseként megbeszéljük, hogy a képen látott és ismert tárgyakat ki használja.</p> <p>4. Szituáció- gyakorlat: az állatorvosnál</p> <p>A gyerekekkel beszélgetünk a felelős állattartásról: az állatok helyes táplálásáról, a róluk való gondoskodásról és az orvosi ellátásukról. Megbeszélhetjük, hogy mi miatt kereshetjük fel az állatorvost, majd a</p>	<p>adekvát kommunikáció fejlesztése, szociális készségek fejlesztése, kapcsolatba lépés, kapcsolat kialakítás és fenntartás fejlesztése, udvarias viselkedés megerősítése, illemszabályoknak megfelelő</p>	<p>egyéni és csoportos munka a kutya aktív</p>	<p>bemutató, ismertetés, megbeszélés, mintanyújtás, aktivizálás, megsegítés, motiválás, értékelés</p>	<p>póráz</p>	<p>10 perc</p>
---	--	---	---	--------------	----------------

<p>kutyafelvezetőjével egy rövid szituáció keretén belül bemutatjuk, hogy ilyen helyzetben hogyan viselkedünk és kommunikálunk egymással. A gyerekek is eljátszanak a látott szituációhoz hasonló helyzeteket, amelyben az állatorvos és a gazda szerepét is a gyerekek öltik magukra. Az asszisztens a kutya felvezetője lesz, aki segíti a kutya irányítását. A terapeuta az adekvát kommunikációs helyzetek alkalmazásában segíti a tanulókat.</p>	<p>viselkedésre való motiválás</p>				
<p>5. Szappanbuborék A gyerekek buborékokat fújnak a kutyusnak, aki egy hullahopp karikában ülve vagy fekvé nézi</p>	<p>artikulációs izmok és mozgások ügyesítése, célzott fújás fejlesztése, szem-kéz</p>	<p>egyéni munka a kutya passzív</p>	<p>instruálás, motiválás, aktivizálás, értékelés</p>	<p>buborékfújó, hullahopp karika</p>	<p>3 perc</p>

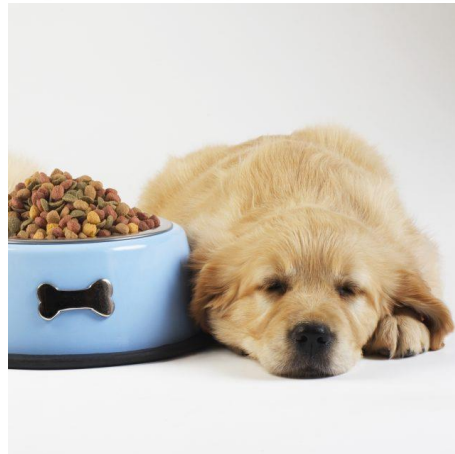
<p>azokat. A gyerekeket egy-egy jól látható jellemző alapján hívom a buborékfújóhoz. Például: „Jöjjön ide az a kislány, akinek fonva van a haja.”</p> <p>6. Székfoglaló</p> <p>A gyerekek számával megegyező hullahopp karikát helyezünk a földre. A gyerekek folyamatosan mozognak a teremben: ugatásra egy karikába lépnek be. Kiesik a feladatból az a gyermek, aki nem tud beállni egy karikába sem.</p>	<p>koordináció fejlesztése, gondolkodás fejlesztése</p> <p>hallási figyelem fejlesztése, fókuszált figyelem fejlesztése, reakcióidő fejlesztése, problémamegoldás képességének fejlesztése, szabálytudat fejlesztése</p>	<p>csoportos munka</p> <p>a kutya aktív</p>	<p>játék, megbeszélés, aktivizálás, motiválás, ellenőrzés, értékelés</p>	<p>hullahopp karikák</p>	<p>5 perc</p>
<p>VII. Befejező rész</p> <p>1. A csoport munkájának értékelése</p> <p>A gyerekek értékelik a foglalkozást és azt, hogy hogyan teljesítettek. A</p>	<p>önértékelés fejlesztése, reális énkép kialakítása, kifejezőkészség fejlesztése</p>	<p>egyéni munka</p> <p>a kutya passzív</p>	<p>kérdés, megbeszélés, megsegítés, értékelés</p>		<p>2 perc</p>

<p>terapeuta segíti ebben őket. Megbeszéljük, hogy a kutyus miben tévesztett.</p> <p>2. Elköszönés a kutyától</p> <p>A gyerekek leülnek a padra és elköszönésként megsimogatják a kutyát.</p>	<p>szociális készségek fejlesztése</p>	<p>csoportos munka a kutya aktív</p>			<p>3 perc</p>
--	--	---	--	--	---------------

Felhasznált kutyás eszközök képei:

Reflexió

Jelen óratervezetemet az *Állatasszisztált program tervezése, feladatkészítés* elnevezésű tárgy teljesítéséhez készítettem. Foglalkozástervezetemben ismét egy már zajló terápiás csoport fejlesztési lehetőségét mutattam be. A megjelenített csoportban 4 beszédészlelési és -értési nehézséggel rendelkező nagycsoportos óvodás gyermek logopédiai fejlesztését végzem egy terápiás kutya és felvezetője bevonásával. A foglalkozás a kivitelezési lehetőségek hiányából nem valósult meg, de úgy gondolom, hogy a képzés során elsajátított elméleti tudás tervezési folyamatban való alkalmazása elősegíti a későbbiekben a jól megtervezett és összeállított foglalkozások megalkotását, majd pedig kivitelezését.

Az általam választott logopédiai csoport nagycsoportos óvodásokból áll, akik esetében az ötéveskori szűrővizsgálat eredményei alapján beszédészlelési és -értési nehézséget állapítottam meg. Az ő ellátásuk során is úgy gondolom, hogy alkalmazhatók az állatokkal végzett terápiás tevékenységek. Ugyanis az állat jelenléte és a vele való közös munka motiválja a gyermekeket a közös tevékenykedésre, továbbá a terápiás kutya számára adott feladatok erősítik a gyermekek kompetenciaérzését. A beszédészlelési és -értési nehézséggel rendelkező gyermekek kevésbé tudnak hallás alapján dolgozni: gyakran nem értik és nem tudják megjegyezni az utasításokat, emiatt visszahúzódoak, és nem érzik magukat a feladathelyzetben kompetensnek. Az állat/ a kutya feltétel nélküli elfogadásával, valamint a gyermekek által adott feladatok elvégzésével növeli ezen gyermekcsoportnak a kompetenciaérzését és elősegíti az önbizalmuk megerősödését.

A foglalkozást három részre osztottam: bevezető, fő és befejező részre. Tervezésekor figyeltem arra, hogy az órát keretbe helyezzem, emiatt nyitó és záró feladatot alkalmaztam, amely során lehetőséget teremtettem a kapcsolatfelvétel és -kialakítás gyakorlására, valamint az elköszönésre, vagyis a terápiás kutyával való jó kapcsolat kialakítására.

A foglalkozás fő részében valósulnak meg a logopédiai ellátás feladatai. Ennek a csoportnak az esetében sok hallásalapú játékot végzünk, hogy az auditív és a beszédfigyelmet fejlesszük. Az állat bevonásával mozgásos alapokra helyezve végezzük a feladatokat ezzel is elősegítve a vesztibuláris ingerlést, valamint a nagymozgások fejlesztését. A főrész második felében a nyelvi és a kifejezőképesség fejlesztése zajlik szókincsaktivizálással, a mondatalkotás gyakorlásával, valamint szituációsjáték során a

kifejezőkészség fejlesztésével. A foglalkozás tervezésekor törekedtem arra, hogy olyan játéktevékenységet válasszak a gyermekek fejlesztésekor, amiket szívesen végeznek.

A feladatok összeállítása során törekedtem komplex szemléletmóddal, így az egyes feladatok több képességet is fejlesztenek. Például a szóaktivizációs, szókincsbővítő feladat során a hangtani tudatosságot is fejleszttem a szótagolás segítségével, így az íráshoz és az olvasáshoz szükséges képességekre is próbálok hatni.

Ezekon kívül a foglalkozás során fejleszttem a számlálási, mennyiség- egyeztetési képességet, valamint az adekvát, nyelvtanilag helyes mondatok alkalmazására motiválom a gyerekeket. A foglalkozás kivitelezéskor figyelnék arra, hogy a gyermekek egyéni képességéhez mérten avatkozzak bele a szituációs gyakorlatba, differenciáltan segíteném őket kérdéseik és válaszaik megfogalmazásában, valamint az adekvát kommunikációban.

A tervezet alkalmazásával nevelési célom a gyermekek figyelmének, beszédértésének fejlesztése, valamint az iskolában szükséges képességek fejlesztése. További célom a gyermekek önbizalmának fejlesztése is.

A terápiás foglalkozás kivitelezésekor törekednék a differenciálás alkalmazására, hogy a gyerekek egyéni szükségleteinek megfelelő feladatokkal, utasításokkal segítsen elő fejlődésüket. Ezenkívül a terápiás kutya felvezetőjével való együttműködés megvalósítása is célom lenne.

Végezetül úgy gondolom, hogy egy érdekes és hasznos fejlesztő foglalkozást állítottam össze, amelyet a résztvevő gyerekek élveznének és amely segítségével játszva tanulnának.

2.2.A szakmai fejlődés tényeinek összegzése

Örülök, hogy erre a képzésre jelentkeztem, mert így lehetőségem nyílt arra, hogy számomra érdekes és jól hasznosítható tudással bővítsem ismereteimet. A képzés során megismerkedtem különböző állatfajokkal és tartásukkal, valamint alkalmazásukkal az állattal asszisztált tevékenységek során. Lehetőségem nyílt a segítő állatok kiválasztásáról, valamint kiképzéséről, annak törvényi szabályozásáról tanulni. Valamint megismertem az állattal végzett tevékenységek típusait, alkalmazhatóságuk színtereit és módszereit. Tanultam a társállatok tartásának törvényi szabályozásáról, az állatkertek kialakulásáról és a kutya- ember kötődés evolúciós hatásairól. Ezenkívül volt lehetőségem óratervezetek készítésére, amelyek során az elméleti tudásom gyakorlati alkalmazását is kipróbálhattam.

Lehetőségem nyílt az állatok jótékony hatását tanulmányaim során megtapasztalni Hope kutyus jelenlétében, valamint a lovardában tett látogatásunk során. A kutyakiképzésbe is lehetőségem volt beleszólni: az itt megszerzett információkat jelenleg kiskutyám képzésében próbálom alkalmazni. Az elméletben elsajátított tudást egy állatasszisztált terápiás foglalkozás során a gyakorlatban is alkalmazni tudtam.

A képzés végéhez érve megerősödött az a vágyam, hogy kiképezek egy kutyát és terápiás kutyafelvezetőként dolgozzak a jövőben.

2.3.Összegző reflexió a szakmai fejlődésről

A képzés végéhez közeledve kijelenthetem, hogy örülök, hogy erre a szakvizsgát nyújtó pedagógus továbbképzésre jelentkeztem. Úgy gondolom, hogy az előadások és a gyakorlati tudást nyújtó órák és kurzusok bővítették tudásomat, valamint formálták gondolkodásommat.

A képzés során megismert oktatók munkájába való betekintés motivál az állatok segítségével végzett tevékenységek alkalmazására saját munkám során. Valamint arra ösztönöz, hogy kollégáimmal, a velem szorosan együttműködő pedagógusokkal egy párbeszédet indítsak az állatok emberre gyakorolt jótékony hatásairól, valamint alkalmazási lehetőségükről, hogy ezáltal ők is, és az általuk ellátott gyermekek, tanulók is megtapasztalják, hogy milyen jó együtt dolgozni az állatokkal.

A képzésen való részvétel által lehetőségem nyílt új emberek megismerésére, akikkel közös érdeklődési körünk lévén erős kötelék alakult ki közöttünk. Úgy gondolom, hogy a jövőben is támaszkodni fogunk egymásra, ugyanis mindannyian motiváltak vagyunk a

képzés során tanultak alkalmazására, így egymást támogatva, a tapasztalok megbeszélésével és tanácsadással tovább fejlődhetünk.

3. További tanulási és fejlődési célok megfogalmazása

3.1.A képzésen tanultak beépítésének lehetőségei a saját munkába

A képzés során nagyon sokat tanultam az állatok jótékony hatásáról, a segítő állatok kiképzéséről, alkalmazási lehetőségükről és törvényi szabályozásukról. Az órákon szerzett ismeretek megerősítették azt az igényemet, hogy állatok bevonásával végezzem munkámat a pedagógiai szakszolgálat logopédusaként.

Dolgozatomban megpróbáltam bemutatni, hogy igenis alkalmazható lehet az állattal asszisztált intervenció, aktivitás, valamint a pedagógiai és terápiás célú foglalkozás a pedagógiai szakszolgálat összes ellátási területén. Ennek kiépítése és alkalmazási megvalósulása a kollégáim tájékoztatásával, érdeklődésük felkeltésével kezdődne egy ismeretátadó előadás és beszélgetés, illetve egy bemutató csapatépítő tevékenység keretén belül, majd bevonásukkal és a velük való együttműködés révén teljesebben ki. A környéken működő és állattal asszisztált tevékenységet folytató egyesületek felkeresésével és a velük való együttműködés révén el tudnánk érni, hogy még több gyermek tapasztalja meg az állatok emberre gyakorolt jótékony hatását, valamint az állattal közösen végzett munka motiváló erejét.

További célom a munkahelyemhez közeli lovardával való jó kapcsolat kiépítése, valamint a lóval asszisztált terápiás ellátás jótékony hatásainak megismertetése a pedagógiai szakszolgálati ellátásokat igénybe vevők körében.

Ezenkívül szeretnék én is kiképezni egy kutyát, akivel a szakszolgálati ellátásban, valamint egy egyesület tagjaként dolgozni szeretnék, mint terápiás kutya felvezetője.

3.2.Az elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok összevetése, reflektálás

A képzés során elsajátított elméleti ismeretek már önmagukban is hasznosak voltak, azonban a gyakorlatban szerzett tapasztalatok kiegészítették azokat. Az elméleti ismeretek gyakorlatban való megfigyelése elősegítette azok könnyebb megértését, a tanultak elmélyítését, könnyebb előhívását és mozgathatóságát. Segítségükkel másképp tekintek az állatok viselkedésére és még nagyobb tisztelettel tekintek rájuk.

3.3.További szakmai tervek

A szakvizsga megszerzését követően szeretném elkezdni alkalmazni a tanultakat. Szeretném kollégáimmal, illetve a munkahelyem feladatellátási helyein dolgozó

pedagógusaival megismertetni az állatokkal végzett tevékenységekben rejlő lehetőségeket, valamint az emberre gyakorolt jótékony hatásait. Ezeket előadások és szakmai beszélgetések révén, valamint gyakorlati alkalmazással, egy kiképzett kutya és felvezetőjének bevonásával szeretném szemléltetni. További célom az állattal asszisztált tevékenységek minél szélesebb körű megismertetése a lakóhelyemen és a környéki településeken élő emberekkel.

További terveim között szerepel egy terápiás kutya kiképzése, akivel a pedagógiai szakszolgálati feladatellátásokban munkatársaimmal együttműködve állatasszisztált tevékenységeket szeretnék tartani, kiemelten alkalmazva a kutyát a logopédiai ellátásban. Miközben portfóliómat írom, egy 12 hetes vizslador (vizsla és labrador keverék) kiskutyával bővült a családom. Terveim szerint vele fogok állatasszisztált tevékenységet végezni. Májusban, az első három oltásának megszerzését követően, megkezdjük szocializációs fejlesztését Pécs mellett, az Élethíd Egyesület segítségével. A nyár folyamán pedig az alapvető engedelmisségi képzésbe is belevágunk.

Töreksem a legjobban teljesíteni a munkavégzésem során, de tisztában vagyok azzal, hogy még sokat kell tapasztalnom, hogy még jobb legyek. Ezért is szerepel további céljaim között tudásom bővítése a logopédia szakterületen. Szeretnék további specifikus terápiákat elsajátítani, például a nyelvlökéses nyelés terápiáját, ugyanis azt tapasztalom, hogy egyre több kliensnél jelentkezik a nyelés zavara, ami miatt logopédiai ellátásra szorulnak. Azonban az egyetemen elsajátított ismeretek segítségével nem tudok jól segíteni nekik. Egy ilyen továbbképzés segítségével jobban fogok tudni segíteni nekik.

Felhasznált irodalmak

1. Babos Edit (2013): ÁLLATASSZISZTÁLT TERÁPIA- Módszertani előtanulmány óvodáskorú gyerekek kutyával történő fejlesztésére. In: Alkalmazott pszichológia (online) 13. évf. 3. sz. 59-81 p. Budapest: ELTE PPK [2023.04.27.] > URL: http://ap.elte.hu/wp-content/uploads/2015/07/APA_2013_3_BABOS.pdf
2. Becker, M. & Morton, D. (2002): Az állatok gyógyító ereje – Hogyan hasznosítsuk az állatok csodálatos képességeit az emberek boldogsága és egészsége érdekében? Debrecen: Gold Book Kft.
3. Bozori Gabriella (2002): Lovasterápia - Gondolatok és vázlatok a gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna témaköréből. Székesfehérvár: Polu-Press Kkt.
4. Bozori Gabriella (2008): A lovasterápia ágai. In: Gyógypedagógiai Szemle (online) 36. évf. 1. sz. 54-56 p. Budapest: Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete [2023.04.25.] >URL: https://epa.oszk.hu/03000/03047/00040/pdf/EPA03047_gyosze_2008_1_054-056.pdf
5. Budzińska-Wrzesień, E., Wrzesień, R., Jarmuł-Pietraszczyk, J., Świtacz, A. (2012): Therapeutic Role of Animals in Human Life – Examples of dog and cat assisted therapy. In: Ecological Chemistry and Engineering, A.(online) 19 évf. 11. sz. 1375-1381 p. [2023. 05. 01.] > URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1MUqTWE4SXTzjeESPtKmLm1TuPeUDDhDZ>
6. Burányiné Rákóczi Emese és Kun Richárdné (2015): A továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás szakszolgálati protokollja (online). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. [2023. 05. 01.] >URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pedagogiai_szakszolgalat/tovabbtanulasi-palyavalasztasi-tanacsadas-szakszolgalati-protokoll.pdf
7. Etheridge, Haley (2021): Changing the World Through AAI: The History of Pet Partners. In: Pet Partners honlapja (online) Washington (USA): Pet Partners [2023.04.28.] > URL: <https://petpartners.org/blog/changing-the-world-through-aii-the-history-of-pet-partners/>
8. Fehér Gyöngyi (2015): A konduktív pedagógiai ellátás szakszolgálati protokollja (online). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. [2023. 05. 01.] >URL:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pedagogiai_szakszolgalat/konduktiv-pedagogiai-ellatas-szakszolgalati-protokoll.pdf

9. Gerliczkiné dr. Schéder Veronika (2015): A beszéd folyamatosságát érintő zavarok lovasterápiás kezelése. In: Karádi Zs., Pethő J. (szerk.) Korszerű tudomány, korszerű közoktatás: tanulmányok a nyelv- és irodalomtudományok köréből. Nyíregyháza: Nyíregyházi Főiskola 29-34 p. >URL: <https://docplayer.hu/6601364-Gerliczkine-dr-scheder-veronika-a-beszed-folyamatossagat-erinto-zavarok-lovasterapias-kezelese.html>
10. Gunda András, Pataky Orsolya, Pánger Andrea, Somogyiné Kuti Ilona (2015): A gyógytestnevelés szakszolgálati protokollja (online). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. [2023. 05. 01.] >URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pedagogiai_szakszolgalat/gyogytesneveles-szakszolgalati-protokoll.pdf
11. Illés Anett (2006): AI módszer a kutyásterápiában. (online) [2021. 12. 16.] >URL: <http://mek.oszk.hu/03800/03851/03851.pdf>
12. Kereki Judit és Szvatkó Anna (2015): A koragyermekkorai intervenció, valamint a gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés, oktatás és gondozás szakszolgálati protokollja (online). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. [2023.04.30.] >URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pedagogiai_szakszolgalat/koragyermekkorai-intervencio-gyogypedagogiai-tanocsados-korai-fejlesztos-oktatos-gondozas-szakszolgalati-protokoll.pdf
13. Kiss László (2021): Kerekasztal beszélgetés - Covid19-járvány: következmények – perspektívák. In: Esély – Társadalom- és Szociálpolitikai Folyóirat (online) 32. évf. 4. sz. 111-126 p. Budapest: Hilscher Rezső Alapítvány [2023. 04. 30.] >URL: https://www.esely.org/kiadvanyok/2021_4/esely-2021-4-vegleges-teljes.pdf#page=112
14. Klausz Judit (2016): Lovasterápiás megsegítés lehetőségei a beszédindításban. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, szakdolgozat
15. Klein Edit (2014): A gyógypedagógiai lovaglás elméleti alapjai, gyakorlata és hatásai. Szent-István Egyetem, Állatorvos-tudományi Kar, Szakdolgozat. (online) Dunaújváros [2023.04.20.] > URL:

<http://www.huvea.hu/bitstream/handle/10832/1209/KleinEditSzakdolgozat2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

16. Koltai Blanka Sára, Devosa Iván, Tiszai Luca (2020): Gyógypedagógia a lovaglásban, avagy lovaglás a gyógypedagógiában. In: Gradus (online) 7. évf. 1. sz. 157-166 p. Kecskemét: Neumann János Egyetem [2023.04.25.] > URL: <http://real.mtak.hu/id/eprint/109391>
17. Loványi Eszter (2020): A segítőkutya szerepe a társadalmi integrációban– egy emancipatív kutatás eredményei. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Doktori (PhD) disszertáció. (online) [2022.04.25.] > URL: https://ppk.elte.hu/dstore/document/455/Lovanyi_Eszter_disszertacio_VEGLEGES_20200228.pdf
18. Mile Anikó és Kiss László (2022): Kihívások és megfelelések a pedagógiai szakszolgálati ellátórendszerben. In: Gyógypedagógiai Szemle (online) 50. évf. 1. sz. 35-50. p. Budapest: Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete [2023. 04. 30.] >URL: <https://ojs.elte.hu/gyogypedaszemle/article/view/3623/4027>
19. Molnár Edit (2019): Kutyaival asszisztált óvodai foglalkozások. In: Gradus (online) 6. évf. 3. sz. 27-34 p. Kecskemét: Neumann János Egyetem [2023.04.06.] > URL: <http://real.mtak.hu/id/eprint/109445>
20. Molnár Marcell, Rudolf Zsófia, Szalai Katalin, Takács István (2015): Állatasszisztált pedagógia és terápia. (online) Kaposvár: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar [2021.12.10.] > URL: http://palyazatok.ke.hu/tartalom/csatolt/tamop/412B213/kiadvanyok/allatasszisztalt_pedagogia_es_terapia.pdf
21. Nagyné Klujber Márta (2019): A mozgásterápiás eljárások iránti igények és azok igénybevételeinek lehetőségei a pedagógiai szakszolgálati intézményekben. Eszterházy Károly Egyetem, Doktori (PhD) értekezés. (online) Eger [2023.04.27.] > URL: <http://disszertacio.uni-eszterhazy.hu/71/5/Nagyn%C3%A9%20Klujber%20M%C3%A1rta%20Doktori%20disszert%C3%A1ci%C3%B3.pdf>
22. Nagyné Réz Ilona, Csepregi András, Puhala Ildikó, Bozsikné Vig Marianna (2015): A szakértői bizottsági tevékenység protokollja (online). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. (2023. 05. 01.) >URL: <https://docplayer.hu/9930342-A-szakertoi-bizottsagi-tevenyseg-protokollja.html>

23. Pawluczuk P., Kusz M., Maślak A., Alzubedi A. (2020): Positive effects of Dog Assisted Therapy in the Pediatric Population. In: Journal of Education, Health and Sport (online) 10. évf. 5. sz. 128-132 p. Torun: Nicolaus Copernicus University [2023.04.26.]> URL: <https://apcz.umk.pl/JEHS/article/view/JEHS.2020.10.05.013/25620>
24. Pásztk Norbert (2019): Állatok hatása az emberek egészségi állapotára – állatasszisztált terápia. In: Egészségtudományi Közlemények (online) 9. kiad. 2. sz. 32–36 p. Miskolc: Miskolci Egyetem [2022.04.17.] >URL: <http://midra.uni-miskolc.hu/document/34626/31087.pdf>
25. Pelyva Imre Zoltán, Kresák Réka, dr. Boda-Ujlaky Judit (2018): A lóasszisztált tevékenységek szociális viselkedésre gyakorolt jótékony hatásáról. In: Új Pedagógiai Szemle (online) 2018. év 1-2. sz. 72-86 p. Miskolc: Miskolci Egyetem [2022.04.26.] > URL: <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/a-loasszisztalt-tevekenysegek-szocialis-viselkedesre-gyakorolt-jotekony>
26. Serfőző Mónika (2017): Az iskola mint szervezet. In: N. Kollár K.- Szabó É. (szerk.): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve II. kötet. Budapest: Osiris Kiadó, 455-488 p.
27. Steiner Henriett (2011): Egy alternatív gyógy mód: A lovasterápia. In: Országépítő (online) 2011. évf. 1. sz. 48-54 p. Budapest: Kós Károly Alapítvány [2023.04.25.] > URL: https://epa.oszk.hu/02900/02952/00108/pdf/EPA02952_orzagepito_2011_01_48-54.pdf
28. Szabó Éva, N. Kollár Katalin, Hujber Tamásné (2015): Az iskolapszichológiai, óvodapszichológiai ellátás szakszolgálati protokollja (online). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. [2023.04.30.] >URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pedagogiai_szakszolgalat/iskolapszichologiai-ovodapszichologiai-ellatas-szakszolgalati-protokoll.pdf
29. Topál József, Verbó Szemőke, Uzonyi Erzsébet (2017): Halmazottan sérült tanulók figyelmi viselkedésének vizsgálata terápiás kutya jelenlétében. In: Gyermeknevelés Tudományos Folyóirat (online) 5. évf. 2. sz. 3-17 p. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem [2022.05.01.] > URL: <http://ojs.elte.hu/gyermekneveles/article/view/600/499>
30. Torda Ágnes, Szabó Gyözőné, Horváthné Moldvay Ilona (2014): KIEGÉSZÍTŐ ÚTMUTATÓ az Oktatási Hivatal által kidolgozott Útmutató a pedagógusok minősítési rendszeréhez felhasználói dokumentáció értelmezéséhez -A pedagógiai

szakszolgálati intézményben pedagógus-munkakörben foglalkoztatottak részére (negyedik, javított kiadás) (online). Budapest: Oktatási Hivatal [2019.08.24.]> URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/Szakszolgalat_negyedik_jovahagyasra.pdf

31. Torda Ágnes (2015): A logopédiai ellátás szakszolgálati protokollja (online). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. [2018.06.01.] > URL: <https://docplayer.hu/8072427-A-logopedia-ellatas-szakszolgalati-protokollja.html>

Jogszabályok

1. 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről >URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv>
2. 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről > URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300015.emm>

Felhasznált források

1. Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez (online). Budapest: Oktatási Hivatal [2019.08.26.] > URL: https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pedminosit/2020/utmutato_a_pedagogusok_minositési_rendszereben_6.pdf

Hivatkozások:

1. Bozori Gabriella (2002): Lovasterápia - Gondolatok és vázlatok a gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna témaköréből. Székesfehérvár: Polu-Press Kkt., p. 14.
2. Takács István (2015): Az állatasszisztált tevékenység és gyógyító pedagógia. In Állatasszisztált pedagógia és terápia (online). Kaposvár: Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, 11 p. [2021.12.10.] > URL: http://palyazatok.ke.hu/tartalom/csatolt/tamop/412B213/kiadvanyok/allatasszisztalt_pedagogia_es_terapia.pdf
3. Torda Ágnes (2015): A logopédiai ellátás szakszolgálati protokollja (online). Budapest: Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft., 14 p. [2018.06.01.] > URL: <https://docplayer.hu/8072427-A-logopedia-ellatas-szakszolgalati-protokollja.html>

Mellékletek

1. Eredetiségi, hozzáférési és szellemi tulajdonkezelési nyilatkozat
2. Konzultációs nyilatkozat

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: NÁSZ-SCHUMACHER NÓRA
A Hallgató Neptun kódja: BLUKPT
A dolgozat címe: ÁLLATAGSZISZTÁLT TEVÉKENYSÉGEK ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEI
A megjelenés éve: 2023 A PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLTATÓK
A konzulens tanszék neve: NEVELÉSTUDOMÁNYI TANSZÉK MUNKAVÉGZÉSÉBEN

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: 2023.05.03. év 05. hó 03. nap

Nász-Schumacher Nóra
Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

Nász-Schumacher Nóra (hallgató Neptun azonosítója: BLUKPT) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a portfóliót¹⁶ áttekinttem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹⁷.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*¹⁸

Kelt: 2023 év május hó 7. nap

Belső konzulens

¹⁶ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

¹⁷ A megfelelő aláhúzendő.

¹⁸ A megfelelő aláhúzendő.